No. 1908 Zaterdag 7 Augustus 1920. 37ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Duurte-toeslag.

Bij den Kolonialen Raad is ingediend een wenschelijkheids-verordening tot verhooging van de begrooting van 1920.

Het ontwerp gaat vergezeld van de volgende:

Memorie van Toelichting.

Het steeds weer stijgen van de prijzen van de allernoodzakelijkste levensbehoeften, als van maismeel, suiker, wit katoengoed, enz. maakt het noodig; dat ondergeteekende wederom bij Uwen Raad een ontwerp aanhangig maakt om de noodige gelden te verkrijgen, teneinde aan de landsdienaren, die het meest van allen den druk der huidige levensomstandigheden gevoelen, een tegemoetkoming voor eens te geven.

De leniging van den nood door de uitkeering der zg. 13de maand salaris, behoort al eenigen tijd tot het verleden, de duurtebijslag is zeker ook niet langer in staat aan de behoeften (zooals die zich nu doen gevoelen) van een landsdienaar met een *gering* inkomen, tegemoet te komen, want allengs zijn de meeste benoodigdheden, ook bij zeer matige levenseischen, te duur geworden.

Degenen, die ontegenzeggelijk het zwaarst den druk des tijds gevoelen, zijn de gehuwde landsdienaren met een geringer inkomen dan f 2000, — en de ongehuwde met f 1000,— of minder.

Evenwel meent hij, dat er geen reden bestaat, om personen, die betrekkingen vervullen, waaraan een kleiner inkomen dan f 300,— 's jaar is verbonden, de hierbedoelde tegemoetkoming deelachtig te laten worden, daar met dergelijke betrekkingen in den regel niet het levensonderhoud wordt verdiend.

Een tegemoetkoming uit de koloniale kas lijkt hem daarom in die gevallen niet op haar plaats.

Ofschoon het bedrag, dat voor deze uitkeering benoodigd zal zijn, gering is te noemen, zal naar de overtuiging van den ondergeteekende, daardoor in een *dringende* behoefte worden voorzien, alhoewel de regeling niet een afdoende hulp genoemd mag worden. De in bewerking zijnde salarisverhooging zal, naar ondergeteekende vertrouwt, evenwel aan de behoeften tegemoet komen.

De onderwijskrachten verbonden aan de bijzondere scholen, zullen in deze regeling thans nog niet worden begrepen, aangezien, blijkens een van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën ontvangen telegram, gelijkstelling van de salarissen van openbare en bijzondere onderwijzers, gerekend van 1 Januari 1920 af, in uitzicht is gesteld; een voorstel om de benoodigde gelden te verkrijgen zal dus eerst kunnen worden ingediend, nadat nagegaan kan worden, of en in hoevere voor die onderwijzers een dergelijke regeling zal moet worden vastgesteld.

Ondergeteekende heeft zich daarom voorgesteld een tegemoetkoming onder de volgende bepalingen te verleenen:

a. Aan alle *gehuwde* landsdienaren, die sedert 1 Juli 1920 in werkelijken dienst der kolonie zijn, op 1 October nog in dienst zullen zijn en op op eerstgemelden datum een jaarlijksch bruto inkomen van f 300,— tot en met f 2000,— genieten en in de inkomstenbelasting 1920|1921 niet naar reden van een hooger belastbaar inkomen zijn aangeslagen, wordt een tegemoetkoming voor eens, gelijkstaand aan het bedrag van een maand salaris, doch tot geen hooger bedrag van f 100,— verleend.

b. Aan alle *ongehuwde* landsdienaren, die sedert 1 Juli 1920 in werkelijken dienst der kolonie zijn en op 1 October a. s. nog in dienst zullen zijn, en op eerstgemelden datum een jaarlijksch bruto inkomen van f 300,— tot en met f 1000,— genieten en in de inkomstenbelasting 1920|1921 niet naar reden van een hooger belastbaar inkomen zijn aangeslagen, wordt een tegemoetkoming voor eens, gelijkstaand aan het bedrag van een maand salaris, toegekend.

c. Voor de berekening van het voormeld bedrag van f 2000,— of, f 1000,—, wordt de geheele som, die een landsdienaar uit de koloniale kas geniet in aanmerking genomen, dus met bijtelling van duurtebijslage, vaste toelagen, genot van vrij woning, enz. Wisselvallige baten, als gratificaties, worden *met* medegerekend,

d. De uitkeering geschiedt evenwel naar reden van de vaste bezoldiging of hoofdtoelage op 1 Juli 1920 geldende, in geld vastgesteld en, in geval van verlof om gezondheids redenen, over het verlofsinkomen op 1 Juli 1920.

e. Voor deze tegemoetkoming komen niet in aanmerking de landsdienaren:

1. die in kolonialen dienst zijn, doch voor wie het inkomen aan de Gouvernements betrekking verbonden als een nevenverdienste kan worden beschouwd;

2. die vóór of op 1 October a. s. niet meer in dienst der Kolonie zullen zijn;

3. die om andere dan om gezondheidsreden op 1 Juli 1920 verlof hebben of aan wie in het tijdvak 1 Juli 1920—1 October 1920 dergelijk verlof wordt verleend.

f. Landsdienaren, die tijdelijk een betrekking waarnemen, waaraan een hooger inkomen dan f 2000,— in totaal verbonden is, ontvangen geene uitkeering, evenmin ongehuwden bij het tijdelijk waarnemen eener betrekking, waaraan een hooger inkomen dan f 1000,— verbonden is.

g. Bij de uitkeering worden onderdeelen van guldens verwaarloosd.

Sprokkelingen op Onderwijsgebied.

Stijgend tekort aan Onderwijzers.

Het Centraal Bureau voor Onderwijsadviezen geeft eenige cijfers over het aantal candidaten, dat dit jaar toelating begeerde aan de verschillende inrichtingen voor opleiding bij het onderwijs. Deze cijfers wijzen op een aftakeling der opleidingsscholen.

De 7 rijkskweekscholen hebben in haar aanvangsklassen plaats voor 24 leerlingen; totaal 168. Bezet zijn maar 120 plaatsen of 71 pct. Zoo bevat de eerste klasse der kweekschool te Nijmegen 12 leerl., te Maastricht 12 leerl., te Middelburg 13, te Deventer 18, te Groningen 21 te Haarlem en te Apeldoorn 22.

De bijzondere kweekscholen voor onderwijzeressen te Haarlem en Nijmegen openden elk een eerste klasse met 6 leerlingen. De gemeentelijke kweekschool te Dordrecht begint met 11, die van Amsterdam, waar plaats is voor 44 leerlingen met 12, die van Leiden en Groningen elk met 14 leerl.

Zeer ongunstig staat het met de Rijksnormaalscholen; zoo vingen 2 van deze scholen aan met een eerste klasse van 1 leerl., 5 met 2 l., 7 met 3 l., 6 met 4 l., 13 met 5 l., 9 met 6 l., 6 met 7 l., 1 met 8 l., 4 met 9 l., 4 met 11 l., 1 met 15 l., 1 met 1 met 18 l. Totaal op 71 inrichtingen 442 leerlingen in de eerste klasse. Merkwaardig is de daling van het aantal leerlingen in de eerste klasse in de laatste 10 jaar; in Mei 1911 (1237 l.), 1912 (1235), 1913 (1209), 1914 (988), 1915 (988), 1916 (786), 1917 (660) 1918 (560), 1919 (ontbreekt opgave), 1920 (442.

Deze sterke daling is wel zeer sprekend.

De gemeentelijke normaalscholen te Alkmaar en Veendam zijn begonnen met 2 leerlingen in de aanvangsklasse. Bij de particuliere normaalscholen is de toestand nog weer ongunstiger. In Amsterdam werd er één normaalschool opgeheven, terwijl er voor 2 geen nieuwe leerlingen zich hebben aangemeld. Ook te Enschede, Almelo, Utrecht en Middelburg was er geen aanmelding.

Inderdaad moet dit uitloopen op een tekort aan personeel, dat spoedig merkbaar zal zijn.

De Lager-onderwijswet aangenomen.

Het einde der debatten over de *Lager-Onderwijswet* op Woensdag 23 Juni werd door Minister de Visser gemaakt tot een treffend, plechtig moment, toen de minister een woord van hulde bracht aan den veteraan, die den geheelen onderwijsstrijd heeft meegemaakt, JHR DE SAVORNIN LOHMAN.

Minister de Visser herinnerde daarbij ook aan Kuyper en Schaepman, aan Bos en Cort van der Linden.

„Er is echter één man in ons midden, zeide de minister, die zijn geheele leven heeft gewijd aan den strijd voor de bizondere school, die medegewerkt heeft aan de pacificatie, en die het werk der pacificatie, als dit ontwerp wordt aangenomen, ten einde heeft volbracht Dat is de nestor der Kamer."

En omdat de minister wist, dat de heer Lohman het voornemen heeft de Kamer spoedig voor goed vaarwel te zeggen, gevoelde hij behoefte, nu het werk is volbracht, hem daarvoor eerbiedige hulde te brengen.

Een verdiende hulde ongetwijfeld, maar ...... die slechts hartelijk instemming vond ter Rechterzijde.

„Links, waar althans de sociaaldemocraten vrij goed opgekomen waren, zaten de meeste afgevaardigden muisstil, slechts een paar afgevaardigden (een enkele sociaaldemocraat en een enkele liberaal) maakten een schuchter gebaar als of zij eigenlijk wel wilden applaudisseeren. De heeren hadden het gerust wat luider en uit volle overtuiging mogen doen; mr. De Savornin Lohman is een dier mannen, waarop onze volksvertegenwoordiging trotsch mag zijn."

Aldus de *Nieuwe Rotterd. Ct.*

Het *Utrechtsch Dagblad* (Vrijz.) is nog beslister in zijn afkeuring en oordeelt als volgt:

„Toen Minister de Visser Woensdag een woord van hulde bracht aan onzen oudsten en waardigsten volksvertegenwoordiger, die naar verluidt, binnenkort het parlement gaat verlaten: Jhr. Mr. de Savornin Lohman, was er ter linkerzijde een gemis aan instemming, dat allen die door de politiek het vermogen tot breede, menschelijke waardeering niet hebben verloren, allerpijnlijkst moet hebben aangedaan, Hoe nobel ware het geweest bij deze erkenning van een waarlijk groot en rechtschappen man, alle politieke gevoeligheid op zijde te hebben gelaten. Hiertoe is, wij zeggen het met leedwezen, de linkerzijde niet bij machte geweest."

Het geval is te delicaat om het uit te spinnen, daarna gaat het blad voort:

„Maar Mr. Lohman zal naar wij vertrouwen, willen gelooven, dat, ondanks 't wrang moment van Woensdag, ook onder de vrijzinnigen velen zijn die, bij alle verschil van inzicht, oprechte bewondering koesteren voor zijne groote verdiensten en karakter, en die zijn heengaan beseffen als een onherstelbaar verlies voor ons parlementair leven."

De liberale pers heeft zich in dit geval heel wat onbevangener en grooter getoond, dan *hare vertegenwoordigers in het Parlement* en daarmee niet slechts den nestor der Kamer — tevens een onzer meest geachte publicisten — maar ook zich-zelve geëerd.

Een inzender kwam in datzelfde *Utrechtsche Dagblad* in verzet tegen deze afkeuring der houding van de liberalen in de 2e Kamer.

Hij geeft vragenderwijs als zijn meening te kennen, dat de vrijzinnige Kamerleden op 't bedoelde moment, „als bij intuïtie 'n sombere toekomst voorvoeld hebben."

Men berispe niet, zegt hij, „de kleine groep mannen, die, misschien spoedig, in de branding Roomsch-Rood voor de vrijheid moeten opkomen".

Blijkbaar is deze schrijver ietwat door het anti-papisme bevangen.

In het antwoord der redactie op bovenbedoeld stuk lezen wij n.l. deze zinsnede:

„Met groote phrases bedwingt men geen revolutionaire gezindheden. Maar mèt de Katholieken zijn wij er van overtuigd dat de godsdienst de groote kracht en stimulans is, die van den chaos afhoudt, waarin de wereld dreigt te storten."

Is het niet merkwaardig, dat thans ook een *liberaal* blad, bij het licht der hedendaagsche gebeurtenissen, deze waarheid wordt neergeschreven?

Acht dagen later op Woensdag 30 Juni volgde de eindstemming over de Lager-Onderwijswet. Dit was de waardige belooning van een eerbiedwaardigen arbeid, die een blijvend monument zal zijn voor Minister DE VISSER, de waardige afsluiting van een voornaam stuk schoolstrijd.

Het ontwerp werd aangenomen met 75 tegen 3 stemmen.

De trits onverzoenelijken werd gevormd door de heeren Koithek (S.P.) van Ravesteijn (Com. P.) en Visser van IJzendoorn (V.-L)

En dan waren er ook nog drie sociaal-democraten, die weg liepen vóór de stemming, doch onmiddelijk ná de stemming weer durfden binnenkomen: de gebroeders K. en J. Ter Laan en Suze Groeneweg.

De mededeeling van den uitslag der stemming werd met applaus begroet ('t klonk ter Rechterzijde heel wat krachtiger dan aan den overkant) en Minister De Visser kreeg vele handen te drukken, ook van leden der Linkerzijde. En er waren ook eenige Vrijzinnigen, die blijkbaar berouw gevoelden over hun houding bij de huldiging van den heer Lohman door Minister De Visser en het nu probeerden goed te maken, door alsnog den nestor der Kamer geluk te wenschen.

Een sympathiek gebaar van den Minister was zijn dankbetuiging aan zijn assisteerende ambtenaren, die ook door enkele leden werden gecomplimenteerd.

De Aap uit den Mouw.

De vrij liberale courant *Nationale* heft over het verloop der behandeling van de Lager Onderwijswet in de Tweede Kamer een waren klaagzang aan.

Het einde van die behandeling noemt het blad tevens *het einde van de* OPENBARE *school.*

In drieërlei opzicht zal — meent het conservatief-liberale orgaan — de openbare school voortaan bij de bizondere school ten achter staan, maar het troost zich met de gedachte, dat het einde der *openbare* school niet behoeft te beteekenen het einde der *nietkerkelijke* school.

„Allen, die goed onderwijs en de vrijheid tegelijk liefhebben, zien zich nu door de democratische vrienden en de clericale vijanden der openbare school gedwongen haar den rug toe te keeren.

Het gaat nu naar de oprichting van *niet kerkelijke bijzondere* scholen. Hoe spoediger daartoe een organisatie wordt geschapen, hoe beter de inrichting en het onontbeerlijk toezicht kunnen zijn."

Zoo wordt de *openbare* school dus prijs gegeven door hen, die steeds als hare vurigste verdedigers hebben geposeerd!

Met openbaar onderwijs is men niet meer tevreden.

Niet-kerkelijk — of *anti kerkelijk*? — zal het moeten zijn, om de palstaanders en geestverwanten van bladen als de „Nationale" te kunnen bevredigen.

Maar was het eingenlijk wel ooit anders?

Of was de jaren-en-jarenlange bevoorrechting der openbare school en de stelselmatige achteruitzetting en tegenwerking der bizondere, niet in den grond der zaak een uiting van anti-clericalisme, dat aan de Kerk allen invloed op het onderwijs wilde ontnemen en een *zoogenaamde* neutraliteit ten troonheffen?

Want *werkelijke* neutraliteit is het in den grond der zaak nooit geweest, was ook een onmogelijkheid. Wat de voorstanders der Openbare school eigenlijk altijd gewild hebben, was de ongodsdienstige, of liever de anti-godsdienstige school. Doch nooit of nimmer hebben zij, evenals de christelijke partijen blijk van offervaardigheid gegeven, om dergelijke scholen volgens hun principen op te richten en uit eigen zak te bekostigen.

Nu echter de financieele gelijkstelling is ingevoerd, en ook deze *bijzonder antigodsdienstige* scholen van rijkswege kunnen bekostigd worden, na eerst denkt men er aan, deze te gaan oprichten.

Wij zullen eens afwachten, of ook hier op Curaçao niet dezelfde aap uit den mouw zal komen.

Een halve eeuw ten achter.

Het Koloniale Weekblad bespreekt de *Memorie van Antwoord* van onzen Kol. Raad over de Onderwijs-verordening aldus:

Over de voorgestelde subsidieregeling verneemt men de volgende opmerkingen, die voor menigeen verrassend nieuw zullen zijn:

„Eenige leden betoogden, dat het standpunt, waarop langzamerhand de voornaamste landen der wereld zich stellen, n. l dat de Overheid alleen het openbaar onderwijs heeft te bekostigen, ook h. i. het juiste standpunt is. Wie geen genoegen neemt met de Gouvernements-inrichtingen, die voor allen toegankelijk zijn en waar ieders godsdienstige gevoelens worden ontzien, die zij vrij om eigen scholen op te richten maar bekostige die ook zelf geheel.

. . . Subsidieering van het bijzonder onderwijs beteekent hier: Protestanten, Israëlieten en vrijzinnige Roomsch-Katholieken dwingen bij te dragen in de kosten van een onderwijs, dat hoofdzakelijk als propaganda voor de Roomsch-Katholieke Kerk is bedoeld."

Het Kol. Wkb. zegt ten hoogste verwonderd, hiervan:

„Kappeyne redivivus! Hebben de leden, hier aan het woord, wel eens gehoord van den schoolstrijd in het moederland? mag men vragen. En leidt het stelsel dat de heeren willen, niet tot den toestand, dat wie eigen scholen wil, ook nog eens als belastingbetalend burger bijdragen mag voor het onderwijs van zijns buurmans zoon, die op de staatsschool gaat? In het moederland heeft men dit ingezien, en het is de eer van de „vrijzinnigheid" van alle gading, dit ten slotte rondweg te hebben erkend. Wij merken dit alleen maar even op naar aanleiding van bovenstaande opmerking, die ons *in het algemeen* geen krachtig argument voorkomt."

De Schoolstrijd.

Het zou een ontzaglijk werk vorderen, zegt *De Residentiebode,* als eens nagegaan werd, van stukje tot beetje, al wat er in 60, 80 jaren, in zake onze school te doen is geweest; welk een energie er verspild is in practische dingen en schooltechniek, maar ook welk een energie er is gekweekt in beginselzaken.

De schoolstrijd heeft voor een groot deel den val van het liberalisme voorbereid. Niet alleen wijl het liberalisme zich zelf onmogelijk maakte, doordat het *tegen eigen beginsel in,* de vrijheid der school aanrandde, maar ook omdat de schoolstrijd de mannen van rechts strijdvaardig heeft gemaakt. Die strijd was een oefenschool zonder weerga. De rechtsche partijen hebben er hun beginsel deels door weergevonden, deels door verdiept. Het gevolg is geweest, dat die partijen nu tot de tanden gewapend in 't veld staan, terwijl het liberalisme aemechtig neerzeeg.

Natuurlijk is dit laatste niet alleen het gevolg van den schoolstrijd, maar is de val van het liberalisme ook voor een groot deel te wijten aan eigen voosheid. Alle menschelijke stelsels en stroomingen hebben hun tijd. Die van het liberalisme was fel maar kort. De opvolger, het socialisme, dat nu voor een groot deel de rechten geërfd heeft, zal het, gezien de voorteekenen, niet langer maken. Het Christelijk beginsel, de eeuwige waarheid, is na den langen strijd, schooner en sterker te voorschijn gekomen.

We spreken al gauw van een keerpunt in de geschiedenis Onze politieke geschiedenis zal echter den datum van 30 Juni boeken, al ligt het eigenlijke keerpunt al een paar jaren terug. De groundwetsherziening sloot het nu gevallen votum in.

Met dat al is deze stemming in de Kamer met bijzondere belangstelling tegemoet gezien. Niet alleen door alle politici, maar zeer in 't bijzonder door de onderwijzers, die reeds zoo lang zijn achtergesteld. Die in hun beginsel geleden hebben en nu nog, toen in beginsel de strijd beslecht was, nog moesten aanzien, hoe er getreuzeld werd met de salarisregeling. Met name de socialistische obstructie heeft hen nog eens gedupeerd.

Eindelijk echter zijn de obstakels weggeruimd en kan nu, als de Eerste Kamer de wet spoedig afhandelt, het bezoldigingsbesluit ook de salariskwestie voor goed regelen.

Trots alle hatelijkheden op den laatsten discussiedag is het einde van den strijd toch blij. Mogen nu alle partijen ernstig gaan streven naar een school, die technisch zoo hoog mogelijk staat. Voor beginselkwesties blijft nog strijd genoeg op ander terrein . . . .

SCHEIDING VAN KERK EN STAAT.

III.

Bij de gevoerde debatten in de IIde Kamer zeide de Heer DRESSELHUIJS (Vrijzinnig), dat de uitkeering door den Staat aan de bedienaren van den Godsdienst oorspronkelijk is bedoeld als „een vergoeding van rente, voor de geconfisqueerde fondsen." En MINISTER DE VRIES zeide, dat die uitkeering „van den aanvang niet anders is bedoeld dan als een vergoeding voor de goederen, die de Staat aan de Kerk had ontnomen."

Voor vele lezers, minder met de geschiedenis bekend, kan het niet ondienstig zijn, dit punt wat nader toe te lichten.

Van welke Kerk wordt hier gesproken?

Van wie waren die kerkelijke goederen, die geconfisqueerd, ontnomen werden?

De kerkelijke goederen, die zoowel tijdens de Hervorming als door Napoleon ten bate van den Staat onteigend werden, waren van de Katholieken, die toen bij de Hervorming nog minstens ⅚ van de bevolking uitmaakten, dus niet van de hervormden of Protestanten, die pas kwamen kijken, en waarvan bovendien nog een zeer groot deel vreemdelingen waren.

De door den staat geroofde goederen behoorden rechtens den katholieken toe, omdat zij van hen en van hen alleen ontnomen werden. En twee, drie eeuwen lang daarna zijn de katholieken in ons lieve Vaderland nog schandelijk vervolgd, achteruit gezet, uitgezogen, onrechtvaardig beboet, enz. Dat maakt dus de eereschuld tegenover de katholieken nog des te grooter. En nu is het voor sommigen wel hard en erg onaangenaam aan zulke zaken herinnerd te worden, doch dat neemt de waarheid er van in geenen deele weg.

Misschien zal men ons niet op ons woord gelooven. Welnu, wij zullen een meer onverdachte getuige laten spreken.

In 't Amst. *Handelsblad,* van 27 Oct. jl. beweerde dominee A. Voorhoeve:

„Onze Christelijk-Protestantsche kerken hebben gebloeid uit den bodem der vrijwilligheid, getuige onze prachtige stichtingen en bijeengebrachte kapitalen"

Daarop antwoordde dominee K Vos, van Middelstum naar waarheid in genoemd blad het volgende:

„Wat betreft de Ned. Herv. Kerk, moet geantwoord: „Was dat maar zoo!" Vrijwel alle dorpskerken en de meeste der groote stadskerken zijn Roomsch Katholieke gebouwen. Het overgroote deel der veelal rijke pastoralia en kerkvoogdijgoederen ten platten lande zijn landerijen, dateerend van vóór de Hervorming. De rijkssubsidie, die voor de Hervormde Kerk vèr over het millioen per jaar bedraagt (in het geheel twee millioen vier ton) is een vergoeding voor wat oudtijds de overheid aan de toenmaals Gereformeerde kerken uitkeerde uit de door haar geadministreerde geestelijke kantoren, waarin waren ingebracht de opbrengsten van door de overheid gekonfiskeerde goederen van Roomsche-Katholieke stichtingen van vóór de hervorming, terwijl in de klassen der geestelijke kantoren ook vloeiden zekere belastingpenningen der burgerij, zoodat aan het onderhoud van uitsluitend Gereformeerde predikanten alle andersdenkenden meebetaalden. De kerkgebouwen waren tot 1796 dorpseigendom en werden door dorpsvoogden onderhouden op kosten van het geheele dorp (dus ook van de nietgereformeerde ingezetenendus niet „uit den bodem der vrijwilligheid." In 1796 heeft de nieuwe staatsregeling die gebouwen aan de kerken overgedragen, die thans door verjaring eigenaressen zijn. Gedurende onze republiek heeft de Gereformeerde kerk vrijwel uitsluitend geleefd en geteerd uit wat de overheid voor haar beschikbaar stelde uit goederen „ad pios usus" bijeengebracht door *Roomsche* offervaardigheid. Tijdens het koninkrijk heeft de kerk zelf méér moeten doen. Hoe groot hare offervaardigheid in de 19e en 20e eeuw is geweest, blijkt uit het simpele feit, dat, met uitzondering van die dorpen, waar vele landerijen uit den Roomschen tijd tot de pastorie behooren, de predikantstractementen, niettegenstaan de veelal hooge rijkstractementen, een eeuw lang lager zijn geweest dan de salarissen hunner Doopsgezinde collega's die kleine gemeenten te verzorgen hadden.

Men heeft in de Herv. Kerk een wen lang steeds gesteund op kapitalen, die door Roomschen waren bijeengebracht. Daardoor heeft de gemeente nimmer geleerd veel te offeren."

Naar aanleiding van de door de gemeente Amsterdam voorgenomen restauratie der S. Agnes kapel schreef diezelfde dominee K. Vos, nu in „De Tijd" o.m.:

„Ik zou het voor mijn gevoel heel onprettig vinden, als mijn traktement betaald werd uit pastoralia, door het voorgeslacht in een stichting gemortificeerd, ten einde van de opbrengst Missen te laten lezen. Doch aan dit algemeene feit kan niet meer worden getornd. Maar wèl zou ik gaarne hebben gezien, dat een klein beetje fatsoen was ontwaakt in de Nederl. Hervormde kringen en dat men inzonderheid niet krampachtig vasthouden bleef aan het bezit van twee gebouwen, nl. van den Utrechtschen dom en van de Amsterdamsche N.Z. Kapel. Toen in 1906 bij rechterlijke uitspraak beslist werd, dat deze kapel vroeger kloostereigendom was geweest, maar thans door verjaring eigendom der Ned.-Herv. Kerk was, is door mij èn in 't „Handelsblad" èn in de „Groene Amst." betoogd, dat de Ned Herv. Kerk na die uitspraak eigenares was van geconfiskeerd, d. w. z. gestolen goed, dat niet gedijt. Deze kapel, staande op de plaats, waar oudtijds het mirakel der Heilige Stede zou hebben plaats gehad, is aan R. Katholieken uiterst dierbaar

En de dom, die de zetel is geweest van den Utrechtschen Bisschop, is voor de Roomsche Kerk méér dan andere voormalige R. Kath. kerkgebouwen een groot verlies. Bovendien is de Utrechtsche gemeente financieel onmachtig, het gebouw behoorlijk te onderhouden. Ik zou toejuichen als een nobele daad, als de Ned - Herv. Kerk er eindelijk toe overging, om afstand te doen van deze twee gebouwen, desnoods tegen betaling, omdat zij inderdaad een groote financieele waarde vertegenwoordigen. Maar ik ken de stemming wel zóó goed, dat ik begrijp, dat dit voor onafzienbaren tijd een onvervulbare wensche blijven zal. Reeds het openlijk uitspreken van zulk een wensch lokte indertijd een reeks anonyme brieven uit.

Maar in het geval van deze St. Agneskapel, die thans stadseigendom is, staat de zaak er toch heel wat anders voor. Hier heeft men niet te doen met kerkelijke hartstochten, die het oordeel vertroebelen. Het feit bestaat: een kloosterkapel is in 1578 door de stad Amsterdam gekonfiskeerd (hetgeen een verschoonde uitdrukking is voor: gestolen).

De burgerlijke gemeente heeft anno 1919 nog steeds het wettelijk eigendom van dit ontvreemde kloostergoed. Laat de gemeenteraad dan tenminste in dit éene bijzondere geval het vroeger gepleegde onrecht herstellen en aan de R. Kath. Kerk deze kapel teruggeven."

Evenwel de wensch van Dominee K. Vos ging niet in vervullig.

De verwachtingen der Roomsch-Katholieken waren op dit punt ook niet hooggestemd. Eeuwenlange ondervinding heeft hen wel geleerd, dat rechtvaardigheid tegenover hen heel vèr te zoeken is.

Daling van Prijzen.

Al merken wij er hier niet veel van, veeleer zelfs het tegendeel toch zijn er het buitenland reeds verschillende kenteekenen, dat de prijzen dalende zijn.

Zoo lazen wij een bericht uit Londen:

De *Times* zegt, dat een scherpe daling valt te melden in de tijdcharterprijzen voor de Britsche tonnage, welke een goeden index zijn voor den algemeenen toestand van de vrachtenmarkten, inbegrepen de vrachtprijzen voor enkele reizen. Begin van het jaar konden prijzen van 30 shilling per ton per maand verkregen worden eerste klas Britsche vrachtschepen. Toen daalde de prijs tot ongeveer 27 sh. 6 per ton, en daarna tot 25 shilling per ton, op welk bedrag hij lang bleef staan. De prijzen van Juni liepen slechts van 20 shilling tot 22|6 per ton. Eenige cargadoors waren vol vertrouwen dat tonnage zou kunnen worden verkregen voor 20 shilling per ton d. w. voor 6 maanden.

Een ander bericht uit Parijs meldde, dat de prijs van het hooi 50 % is gedaald. vergeleken met die van verleden jaar en de wijnoogst belooft buitengewoon goed te zijn. De fruitoogst zal waarschijnlijk alle mogelijk verwachtingen overtreffen en de erwten, boonen en aardappelen zullen er in overvloed zijn. De overvloed van graan zal waarschijnlijk de boeren er toe brengen hun pluimveefokkerij uit te breiden, hetgeen als tegenwicht voor het vleeschtekort zal dienen.

„Blijkens *Mededeeling van den Handels-attaché 's Jacob te Londen*" wordt de vraag besproken of de prijsdalen, welke in den laatsten tijd in verscheidene artikelen — voornamelijk grondstoffen, als: koper, tin, lood, katoen en wol — heeft plaats gevonden, geacht moet worden het voorteeken te zijn van een nieuwen tijd, waarin de stijging tot staan zal zijn, gekomen, dan wel of zij slechts een tijdelijke reactie is, die binnenkort door hernieuwde stijging zal worden gevolgd Zij, die sceptisch staan tegenover de voorspellingen aangaande een blijvende daling van den levensstandaard wijzen op de jongste verhoogingen der arbeidsloonen in tal van bedrijven, die toegestaan zijn om aan de duurte tegemoet te komen en bij wijze van wisselwerking, weer aanleiding zullen zijn tot hernieuwde prijsstijgingen.

Aan den anderen kant lijdt het geen twijfel, of er zijn teekenen, die wijzen op minder goede tijden in sommige industrieën. Dit geldt voornamelijk voor de Lancashire katoen-nijverheid, waarin in de afgeloopen twaalf maanden buitensporig veel verdiend is, dank zij de hooge prijzen, die overzeesche markten bereid waren te betalen, doch waarin sedert korten tijd verandering gekomen is. Het is ook bekend, dat in den laarzen- en schoenhandel de vraag van wege de hooge prijzen, sedert eenige maanden niet evenredig is geweest aan de productie en dat in Northompton — het centrum dier industrie, de voorraden zich hebben opgehoopt."

Sommigen houden vol, dat het verschijnsel van de *daling der prijzen* niet toevallig of tijdelijk kan zij, in aanmerking genomen de oorzaken daarvan.

Immers allereerst is daar de komende nieuwe oogst, eigenlijk de eerste na den oorlog, want toen de regeeringstilstand kwam was het bv. voor granen reeds te laat. Ook zijn pas later de soldaten en krijgsgevangenen thuisgekomen en kon niet terstand de aanvoer van kunstmest worden hervat.

Die nieuwe oogst belooft in vele landen zeer goed te worden.

Gevolg daarvan is, dat de oude voorraden worden oopgeruimd, des noods met verlies om grootere verliezen te voorkomen.

Ook op nijverheidsterrein is de productie vergroot, want we lezen wel veel van stakingen, doch de zooveel grooter aantallen arbeiders die rustig werken, komen niet in de krant, gelijk trouwens op elk gebied het geval is,

Dat heeft alweer de kettinghandelaars en prijsopdrijvers door achterhouding verschrikt en wanneer die eenmal gaan twijfelen of ze wel winsten zullen behalen, staken ze natuurlijk terstond hun voor hen zelven voordeelig maar voor de gemeenschap schadelijk dedrijf.

Ook hebben maatregelen tot beperking van invoer en uitvoer een grooter aanbod van scheepsruimte ten gevolge gehad, zoodat de vrachtprijzen in enkele maanden met een derde zijn gedaald.

Maar de voornaamste reden tot prijsdaling is de zuinigheid van 't publiek, dat zoo weinig mogelijk koopt, afgezien van O. W.-ers, maar diamanten en piano's kan men toch niet eten.

Er is dus alle reden om aan te nemen dat de prijsdaling voortduren zal.

Wel zullen er natuurlijk nog schommelingen zijn, want de handelaars zullen zich verzetten en in elk geval probeeren de oude vorraden nog zoo duur mogelijk te verkoopen. Ook kan men de noodige betaalde of gesmokkelde berichten in de kranten verwachten, maar zooals correspondenten uit Parijs en Londen schrijven: men hoort toch nergens meer, dat het nog wel duurder worden zal!

Dezelfde meenidg is ook ne Heer G. BRUNA toegedaan, die in het *Kath. Sociaal Weekblad* zegt:

Het is natuurlijk mogelijk, dat we hier met een tijdelijk verschijnsel te doen hebben. Maar op den duur moet het er toch van komen, niet omdat de wereld er zoo naar verlangt, want dat is helaas geen reden om het te mogen verwachten, doch wijl de voornaamste en grootste oorzaak der stijging komt te vervallen.

Die oorzaak was gelegen in den bijna totalen stilstand van nuttige produktie in het grootste deel der beschaafde wereld.

Millioenen en nogmaals millioenen arbeiders arbeidden niet of in andere richting en die zijn nu weer thuis en aan 't werk.

Zeker, velen sneuvelden of werden verminkt, maar de overgroote meerderheid kwam thuis, en ging aan den arbeid. Nu kan men wel wijzen op de vele stakingen, maar dan vergeet men, dat stakingen tijdelijk zijn en partieel, terwijl er toch in het algemeen en in den regel wordt gewerkt.

Zoo is de eerste en eigenlijke oorzaak aan het verdwijnen.

Daarbij komt, dat ook nog om een andere oorzaak de voorraden der wereld grooter worden: door het verminderde gebruik.

Men heeft geleerd zuinig te zijn, behalve in kleine kringen van nieuwe rijken, maar die eten toch geen roggebrood en dragen geen katoen.

En daardoor ontstaat een relatieve overvloed.

Hoe het dus ook loopt, vroeger of later moet er een daling van prijzen komen.

Maar hoe gelukkig dit vooruitzicht in 't algemeen moge wezen, er dreigen offers te vallen.

Waren het altijd dezelfde menschen, die eerst de winst behaalden en thans het verlies zullen lijden, 't zou zoo erg niet wezen; integendeel.

Maar het zullen goeddeels anderen zijn.

De kettinghandelaars hebben zich uit hun „zaken" teruggetrokken of doen het snel, nu er evenveel kans komt op verlies als op winst, en rijden in auto's rond of rooken in badplaatsen dikke sigaren.

Fabrikanten schrijven af, totdat er niets meer af te schrijven valt.

Maar de winkeliers . . .

Die zitten nog met duur gekochte artikelen en als straks goedkoopere worden ingevoerd, wat dan?

Het zou een ramp wezen, als deze stand in algemeenen nood kwam, evenals het schadelijk is voor de samenleving, wanneer andere standen worden neergedrukt.

Daarom dient naar middelen gezocht om hen door de crisis heen te helpen.

En als zij zelven eendrachtig willen, bestaat daartoe de kans.

Immers de verdienste is even groot, wanneer men een grooten omzet heeft met kleinere winst, als bij een grootere winst maar minder verkoop.

Speciaal de Nederlandsche handelaar heeft die waarheid vaak vergeten, getuige het Britsche spreekwoord betreffende the fault of the Dutch.

Maar de ervaring bewijst de waarheid van de rekensom.

Bovendien vergeet menig handelsman, dat hij slechts in één branche handelaar is en in andere zelf verbruiker.

Wanneer hij zijn winst vergroot, maar alle anderen doen hetzelfde, dan verdient hij meer met zijn eigen artikel, maar betaalt aan wat hij zelf noodig heeft ook meer.

Verhooging van winst-percentage als middel om zich economisch te verbeteren is dus, zacht gezegd, een vergissing.

En een groote vergissing, want daarbij komt, dat het publiek minder koopt.

Deze fout kan en moet worden hersteld.

Nu is het oogenblik aangebroken om de winsten te verminderen.

Geschiedt dat op een voor het publiek duidelijke manier, dan zal de kooplust sterk worden aangewakkerd, de winkeliers zullen géén verlies lijden, ze ruimen hun oude voorraden op en het publiek, dus ook weer zij zelven, die toch verbruikers zijn, worden erbij gebaat.

Want men bedenke, dat een groot deel der huidige maatschappelijke onrust op rekening van de hooge prijzen moet worden geschreven.

Met de verlaging der prijzen zal vanzelf de rust wederkeeren. Er zullen geen nieuwe looneischen kunnen worden gesteld, althans niet met recht. Er wordt minder gestaakt, minder afgunst gekweekt.

Wie aan prijsdaling meewerkt, bewijst zichzelf en anderen en der geheele wereld een groot weldaad.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

Met het SS. *Crynssen* kwam Zondagmorgen van Amsterdam hier aan de vroegere Superieur van de Congregatie der Fraters van Tilburg, de Eerw. fr. RADULFUS, die te voren reeds 30 jaren in de kolonie doorbracht en thans het hoofd van al de huizen dier Congregatie is hier in de kolonie, en twee nieuwe leerkrachten, de Eerw. fr. Hermenigild, de nieuwe Directeur van het St. Thomas College en de Eerw. frater HADRIANUS. Tevens kwamen 3 nieuwe Zusters Franciscanessen van Roozendaal mede, de EE. Sœurs ANTONIETA en BLANCA, afkomstig van St. Domingo, oud leerlingen aan het Pensionaat Welgelegen en de Eerw. Sœur THEONILLE, (afkomstig van Bonaire.)

Ook de 7 eerstelingen van de Zusters van de Congregatie van Schijndel, kwamen thans met deze boot mede, die zich op Santa Rosa zullen vestigen in het oude jongensweeshuis, en zich daar aan het onderwijs zullen wijden en later zich ook met het opvoedingsgesticht voor verwaarloosde meisjes belasten. Het zijn de Eerw. Moeder Christine en de Zusters Inocentia, Casimira, Stanisla, Gerdinia, Jéanne d' Arc en Egidia.

Wij heeten hen allen welkom en wenschen haar een vruchtbaren en zegenrijken arbeid in haar nieuwen moeilijken werkkring.

Voor de Noodlijdenden van Graz.

In dank ontvangen van N.N.— f 25.—; van de Directie van *El Boletin Comercial* f 10. —

De monsterkamer in het departement van Koloniën.

In het *Koloniaal Weekblad* schrijft de secretaris J. van HAAFTEN:

„Wat wellicht weinigen zullen weten en waarvan, en, naar mij gebleken is, ook de meeste belanghebbenden onkundig zijn, is dat er zich aan het Departement van Koloniën een Monsterkamer bevindt, alwaar monsters van voortbrengselen van aller lei aard, v.n. echter op cultuurgebied, worden tentoongesteld.

Het doel van deze Kamer is door zulk een tentoonstelling meer bekendheid te geven aan wat de Nederlandsche Overzeesche gewesten voortbrengen en daardoor den handel er in met het Moederland te bevorderen.

Voorwaar een hoogst nuttige instelling, die echter nog nuttiger zou werken dan zij reeds doet, indien er meer bekendheid aan werd gegeven, want wat heeft men aan een dergelijke tentoonstelling, keurig opgesteld en even keurig geïnventariseerd, indien men niet weet, dat zij er is.

Doel van dit schrijven is dan ook, er, vooral voor belanghebbenden, de zoo noodige bekendheid aan te geven, want slechts daardoor kan zij haar doel, het bevorderen n.l. van de Oost en West-Indische nijverheid en industrie, bereiken.

Wel tracht men die bekendheid te bevorderen door jaarlijks een gedeelte er van, in een speciaal daarvoor ingericht paviljoen ten toon te stellen op de Utrechtsche jaarbeurs, alwaar dan de Chef der Monsterkamer, de adjunct-Commies bij het Departement van Koloniën de Heer W. van der Werff als vertegenwoordiger van dat Departement optreedt en tevens aldaar alle mogelijke, voor handel en industrie dienstige inlichtingen verstrekt.

Daar ik het niet van belang ontbloot acht, dat belanghebbenden precies weten wat aldaar wordt tentoongesteld, laat ik hier onder volgen een inventaris er van, mij door vriendelijke tusschenkomst van den Heer van der Werff verstrekt, waarbij ik tevens de mededeeling voeg; dat al wat op de Utrechtsche Jaarbeurs wordt tentoongesteld, voor het meerendeel te vinden is in die Monsterkamer en dat én de vertegenwoordiger ter Jaarbeurs én de Chef van de Monsterkamer één en dezelfde persoon is, zoodat mocht men inlichtingen wenschen of monsters willen zien, men daarmede niet behoeft te wachten tot de Utrecht. Jaarbeurs wederom haar intrede heeft gedaan.

Voor wat CURAÇAO *betreft*, bevat deze monsterkamer de volgende artikelen:

Zout (afkomstig resp. van Curaçao, Bonaire en St. Martin), goud erts, phosphorzure kalk, geitenmest, grondnoten, Curaçao-likeur, wol, aloë-hars, dividivi, citroenschillen, *bauxiet*, geitenvellen en een uitgebreide verzameling Curaçaosche stoohoeden.

Deze 4e afdeeling beschikt voorts over een groot aantal foto's betreffende de cultures, de nijverheid, den handel, de scheepvaart, het mijnwezen, de maatschappelijke samenleving enz. van de Nederlandsche Koloniën, terwijl een aantal duidelijke graphieken een denkbeeld geven van de productiekracht onzer koloniën."

Naar aanleiding van het bovenstaande zouden wij den adjunct-Commies bij het Departement van Koloniën den Heer W. v. D. WERFF aanraden het *bauxiet* uit de Curaçao-collectie te verwijderen. Het behoort daar niet thuis. Waarschijnlijk is het op weg naar de Suriname-afdeeling daar verdwaald geraakt.

Een beroemd Landgenoot.

In het Juli nummer van *Neerlandia* wijdt de Heer M. R. H. CALMEIJER een waardeerend woord aan de nagedachtenis van ABRAHAM DE VEER, een beroemd Curaçaënaar, die als Gouverneur van de Goudkust tijdens de overweldiging van Nederland door Napoleon, die kolonie voor het Moederland wist te bewaren.

„Hij was gesproten uit een oud koopmansgeslacht, dat twee Oostzeekolonies had helpen stichten (Danzig en Frederiksstad) en de zoon van een Gouverneur van Curaçao. Doordat hij zich op dit eiland in verschillende posten had onderscheiden en o. a. de welgeslaagde afweer der Engelsche overrompelingen in 1803 en '04 geleid had, werd hij in 1807 aangesteld tot commandant-generaal ter Kuste van Guinea met den rang van generaal-majoor. In 1808 zeilde hij op de „Gelderland" de reede van Texel uit, maar dit fregat werd na hardnekkigen strijd door de Engelschen overmeesterd en ruim een jaar bleef De Veer krijgsgevangen. In 1809 werd hij uitgewisseld en kreeg last op eigen gelegenheid naar zijn gouvernement te vertrekken. Met veel moeite, gevaren en kosten bereikte hij over Nieuw-York reizende, diemaal de Goudkust. Hier vond hij de grootst mogelijke verwarring; ons hoofdfort St. George d'Elmina werd door 30 000 Fantijnsche negers belegerd. Toch wist De Veer door een wisseling van beleid en kracht de orde te herstellen. In 1810 kreeg hij het bericht, dat het Koninkrijk Holland had opgehouden te bestaan, doch hij twijfelde niet aan de toekomst van zijn volk en besloot zijn bestuursgebied voor een herrezen vaderland te bewaren. De wissels, die hij tot betaling van ambtenaren en troepen trok, werden daarom door het Fransche bewind geweigerd en nadat hij in 1812 een opstand onder het eigen garnizoen had gedempt, betaalde hij alle soldijen uit eigen zak. Vijf jaar handhaafde hij zich, strijdende tegen Engelschen en inboorlingen, afgesloten van de wereld, onderhevig aan de invloeden van een moorddend klimaat.

In 1816 was zijn hoop eindelijk in vervulling gegaan en kon hij het bestuur aan Daendels overgeven. Toen hij in 1838 als oud-gouverneur van Suriname stierf, kon van hem geschreven worden: „Rijk was hij in 's lands dienst gegaan, arm heeft hij dien verlaten." De nagedachtenis van dezen grooten vaderlander, over wiens bestuur aan de Goudkust ik binnenkort uitvoeriger mededeelingen hoop bekend te maken, verdient beter, dan, als zijn gouvernement, verloren te gaan en vergeten te worden."

In den jaargang 1908 van het tijdschrift *Onze Eeuw* heeft P. A. EUWENS in een uitgebreid artikel, bewerkt naar onuitgegeven archiefstukken onzer kolonie, in het licht gezet, hoeveel ook ons eiland tijdens de invallen der Engelschen van 1803–1804 aan dezen ABRAHAM DE VEER te danken had.

Curaçaosche Dichters.

In het Juli-nummer van *Neerlandia* vraagt een Deensch dichter, de heer Carl Kjersmeier, te Kopenhagen, een groot vriend van Nederland, of in de Vereenigde Staten, in Curaçao of Suriname Nederlandsche dichters bekend zijn en waar hun werken zijn uitgegeven.

Zou misschien een onzer lezers in staat zijn deze vraag te beantwoorden?

De Barahona Company.

Eenige maanden geleden verscheen er een oproep alhier tot werving van werkvolk voor de *Barahona Comp* op Santo Domingo.

Vergissen wij ons niet, dat zijn er minstens 2 partijen van ± 60 arbeiders daarheen vertrokken. De vooruitzichten waren meer dan gunstig, de beloften schitterend.

Doch treurige berichten hebben wij dezer dagen vernomen over den toestand dier werklieden.

Bij het kappen der bosschen, het graven van kanalen en den aanleg van wegen, en het opslaan van loodsen en woningen, waarvoor zij gebruikt werden, zijn verreweg de meesten door moeraskoortsen (malaria) aangetast. De geneeskundige behandeling schijnt veel te wenschen over te laten.

Wel wordt hun aspirine en chinine toegediend, doch voor 't overige moeten zij zelf voor hun voedsel zorgen, en in de nabijgelegen stad laten koopen. Een groot getal is min of meer ziek en reeds van daar terug gekeerd, die al hun spaarpenningen tijdens hun ziekte aan versterkend voedsel hebben uitgegeven.

Huisvlijt.

Het volgende jaarverslag (het eerste sinds het bestaan der Vereeniging) vonden wij in het *Koloniaal Weekblad*.— Wel vreemd dat dit jaarverslag het eerst in Nederland ge publiceerd werd, zonder dat de locale bladen er kennis van kregen:

„De jonge Vereeniging Huisvlijt, op initiatief van wijlen mevr. Helfrich opgericht om de huisvlijt in de kolonie in verschillende richting gen te bevorderen, mag zich in de voortdurende belangstelling van het publiek verheugen en dat zoowel door een geregelden afzet van haar artikelen als door toename van het aantal begunstigers. Door een omzet van f 800— tot f 1400— per maand is de vereeniging in staat hun, die huisvlijtartikelen vervaardigen, onmiddellijk de artikelen af te koopen. De risico voor den verkoop is dan voor de vereeniging; de werksters — het is hoofdzakelijk het vrouwelijk geslacht, dat, in verscheidene lagen der bevolking, van verschillenden leeftijd en op meerdere eilanden — deelen aan het eind van het jaar in de gemaakte winst. Tot heden is hoofdzakelijk werk gemaakt van verkoop ter plaatse. Van de aanwezigheid van een paar leden-oprichtsters in Nederland zal gebruik gemaakt worden, om zich ook daar afzet te verzekeren.

De financieele uitkomsten, in het eerste vereenigingsjaar (October—31 December 1919) verkregen, geven hoop op toenemenden bloei. Er werd een zuivere winst van f 290,82 gemaakt, bij een omzet van f 3300.—.

Er wordt overwogen het verkooplokaal uit te breiden. Misschien dat in afzienbaren tijd daardoor vele andere plannen, die bij het Alg. Ned. Verbond en bij de Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer bestaan, in vervulling kunnen komen. Wij hopen, dat er samenwerking in dezen verkregen wordt en dat niet door versnippering van krachten verloren gaat, wat met een weinig goeden wil tot bloei van Curaçao, tot bekendheid van de kolonie in het moederland en in het buitenland kan strekken.

De energieke Gouverneur Helfrich heeft, naar wij vernemen, reeds wenken in die richting gegeven, terwijl ons uit goede bron wordt gemeld, dat de Vereeniging „Nederland in den vreemde" de oogen op Curaçao gericht heeft, nu niet juist, omdat die Vereeniging onze kolonie als buitenland beschouwt, maar daar, op Nederlandsch grondgebied, het buitenland bereiken kan, terwijl de kolonie het moederland in velerlei wijzen als nimmer voorheen zal leeren kennen en, willen we hopen, waardeeren".

Curaçaosche Handel Maatschappij.

De Nederlandsche Handel-Mij. bericht, dat zij op 15 Juli te haren kantore te Amsterdam en bij haar agentschappen te Rotterdam en alhier, de inschrijving openstelt op 1000 aandeelen, elk groot f 1000, aan toonder der Curaçaosche Handel-Mij. deelende in de geheele winst over het jaar 1920, uitsluitend voor de tegenwoordige aandeelhouders, in dier voege, dat vier aandeelen van f 1000 recht geven op één aandeel à f 1000 dezer uitgifte. De prijs van uitgifte is 125 pCt. Elke inschrijving ad f 1000 moet vergezeld gaan van vier dividendbewijzen no 34.

De betaling moet plaats vinden op 22 Juli.

Aan de toelichting bij het prospectus wordt het volgende ontleend:

In November 1919 werd door ons een bijkantoor te Barranquilla (Colombia)en in April 1920 een dergelijk kantoor te Antwerpen geopend. Door de beëindiging van den Europeeschen oorlog konden de importzaken van het hoofdkantoor zich herstellen, terwijl de exportzaken zich meer en meer uitbreiden, en het is te voorzien dat deze uitbreiding zich zal bestendigen.

Deze ontwikkeling onzer zaken vereischt versterking onzer middelen. Met het oog hierop hebben wij besloten over te gaan tot bovenvermelde uitgifte, waardoor het geheele kapitaal van f 5,000,000 zal zijn geplaatst. Omtrent de resultaten van het boekjaar 1920 is met zekerheid nog niets te zeggen. Voor zoover wij echter uit de ons ten dienste staande gegevens kunnen nagaan, mag worden verwacht dat deze resultaten bevredigend zullen zijn.

Militaire Taptoe.

Een aangename verrassing had de Commandant der Troepen de Hoog Ed. Gestr. Heer Kapt. VAN ROGGEN Maandag avond bij gelegenheid van den verjaardag van HM. de Koningin Moeder aan de ingezetenen bereid. Juist gelijk op den Verjaardag van Prinses Juliana had ook nu weer een plechtige taptoe plaats met zang der militairen en ommegang met het muziekkorps door de stad, geheel volgens het program dat wij in ons vorig nummer hebben opgenomen. Een groote volksmenigte was op de been. Vóór het Gouvernementshuis werd Bengaalsch vuur afgestoken.

Nederland en Venezuela.

El Nuevo Diario van Carácas bericht op gezag van *La Nacion* van Buenos Aires, dat de Heer W. R. G. d'ARTILLAC BRILL, die gedurende vele jaren Zaakgelastigde was van Holland in de Republiek Argentinia, nu door zijn Gouvernement benoemd is tot Gezant in Venezuela. Met de Hollandsche stoomboot LIMBURGIA zou hij weer naar zijn Vaderland terugkeeren, vergezeld van zijn echtgenoote, Mvr. Lila Richelet de d' Artillac Brill.

De nieuwe Zaakgelastigde van Nederland in Argentinia de Heer JACOB BERENDRECHT heeft reeds zijn geloofsbrieven aan de President van Argentinia overhandigd.

Mazelen.

De Mazelen breiden zich op Pietermaai sterk uit. Als bewijs daarvoor diene, dat in de laatste dagen op de *Fraterschool* maar 140 kinderen present waren, doch **213** afwezig.

Op de Zusterschool aldaar slechts 96 kinderen present, en **240** afwezig.

Ook op de Emmaschool waren veel absent.

Tot Otrabanda schijnt de ziekte nog niet doorgedrongen te zijn.

Gouverneur Staal.

De dienstreis van Gouverneur Staal van Suriname naar Nederland is een bittere teleurstelling geweest. Het gepleegd overleg met ZExc. den Minister van Koloniën heeft niet geleid tot overeenstemming en tot aanneming van de voorstellen van den Gouverneur. Deze heeft daarom nog in Holland zijnde reeds zijn ontslag aan den Minister aangeboden. Alleen op verzoek van den Minister van Kolonie is de Gouverneur weer naar Suriname teruggekeerd om eenige aanhangige zaken af te wikkelen. Doch met December zal Gouverneur Staal aftreden.

Op dit bericht in *de Surinamer* deelde ZExc. aan dit blad mede, dat Z. E. niet de verantwoordelijkheid aanvaardt voor die mededeeling, welke aan dat blad ook niet door den Gouv. zijn gedaan noch met zijn weten of voorkennis zijn gepubliceerd.

Een eigenlijke tegenspraak is deze mededeeling dus niet.

El Boletin Comercial.

Aan onzen waardigen collega *El Boletin Comercial* bij de intrede van den XIII jaargang onze hartelijkste gelukwenschen. *Vivat ! crescat ! floreat.*

De Curaçaosche Motortram.

Niet alleen de beide motorwagens van de Curaçaosche tram zijn verkocht, doch naar wij vernemen zullen ook de rails spoedig opgebroken worden en eveneens naar La Guayra verscheept warden.

Hadden wij nu maar een vaste auto-omnibus-dienst daarvoor in de plaats.

Officieele berichten.

Hierbij wordt bekend gemaakt, dat op een door Zijne Excelentie den Gouverneur op den 2n dezer aan Hare Majesteit de Koningin-Moeder verzonden telegram, luidende: „Kolonie Curaçao biedt Uwer Majesteit eerbiedig hartelijke gelukwenschen aan,"

Op den 4n d.a.v. uit Soestdijk het volgende draadbericht is ontvangen: „Dank U kolonie hartelijk voor gewaardeerde gelukwenschen. Emma."

Mej. Katy Fernandez is tijdelijk werkzaam gesteld ten kantore van den Kolonialen ontvanger alhier.

Aan den bode van de Gouvernements-Secretarie alhier Victor Martis is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, en C. M. Nuboer is als zoodanig benoemd.

Ernesto Margaritha op Bonaire is benoemd tot tijdelijken agent van politie tweede klasse

De gouvernements-geneeskundige J. Oduber, werkzaam in het 2e district alhier, is tijdelijk overgeplaatst naar het 4e en 5e district.

De fuselier K. Hazekamp is op zijn verzoek eervol ontheven van zijn werkzaamstelling bij de politie.

Aan Mej. Aletta Scholtens, onderwijzeres 1e klasse aan de Wilhelminaschool alhier, is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den heer C. C. A. Vinken is op zijn verzoek wegens vertrek uit de kolonie eervol ontslag verleend als lid van de examencommissie voor 1920 en als zoodanig is benoemd de heer A. Hermus.

De West-Indische Gids.

Inhoud van de Juni-afl.: Een vreemdelingen-laboratorium voor biologisch onderzoek in Suriname, door G. Stahel (met aan het slot een opgave van boeken en tijdschriften ten bate van biologen die Suriname wenschen te bezoeken). — Een Surinaamsche Gouverneursfamilie, door S, Kalff (n.l. Aerssen van Sommelsdyck). — De Indiaan en de letterkunde, door Dr. H. F. C. ten Kate (bespreking en résumé van J. Rodway: „In Guiana wilds; a study of two women"). — De zending der Hernhutters onder de Indianen in Berbice en Suriname 1738—1816, door H. Weiss (vervolg). — De jeugd van Juriaen François Friderici, Gouverneur-Generaal van Suriname, door Mr. R. Bijlsma.— De R. K. Missie in Suriname, door W. D. H. Baron van Asbeck. — Bibliographie.

Gevallen.

Donderdagnacht ten 2 uur werd in het St. Elizabeths Gasthuis binnengebracht een man met gebroken pols en vele lichte kwetsuren en geheel buiten kennis, die in de Punda uit een raam van de 3e verdieping gevallen was. Reeds een paar dagen te voren had hij teekenen gegeven niet wèl bij het hoofd te zijn.

Buitenland.

George van Saksen Priester.

De WelEerw. Pater H. Roeb, van de Congregatie der Missionarissen van de H. Familie, schrijft uit Grave:

Het bericht, dat kroonprins George van Saksen aan de theologische faculteit van Tübingen studeerde voor het H. Priesterschap, heeft me geenszins verwonderd.

Ik fungeerde tijdens den oorlog als veldgeestelijke van het 104e reg. infanterie, waaran de kroonprins commandant was.

Gedurende al dien tijd, eerst in Rusland en later in Noord-Frankrijk, had ik voldoende gelegenheid, den prins van nabij te leeren kennen.

Steeds heeft hij op mij den indruk gemaakt van een plichtgetrouw en moedig officier, doch vooral van een door en door godvruchtig katholiek.

Ggheel bijzonder trof mij zijn groote devotie tot het Allerheiligste Sacrament.

Iederenmorgen moest ik in zijn „Unterstand" de H. Mis lezen, onder welke hij met veel godsvrucht de H. Communie ontving.

Moest ik 's morgens om een of andere reden elders de H. Mis opdragen, dan verzocht hij toch minstens te mogen communiceeren.

Niet zelden ook diende hij zelf de H. Mis en deed dit met zooveel godsvrucht, dat het op de aanwezige officieren en soldaten een diepen indruk maakte.

Zelfs vond hij er zijn genoegen in, niettegenstaande de ijzi e koude, welke aan het Russische front heerschte, in de besneeuwde bosschen, kleine takjes dennengroen te verzamelen om daarmede mijn „veldaltaar" te versieren.

Zoo was kroonprins George voor allen een voorbeeld van innige, ware godsvrucht; niet alleen voor zijn onderhoorige soldaten, maar ook voor anderen. De pastoor van een dorpje in Lotharingen, waar wij eenige dagen verbleven, zag ons noode vertrekken, zoozeer werkte het voorbeeld van den kroonprins op de mannen zijner parochie.

Geen wonder, dat in zulk een ziel de roeping ontkiemde tot het H. Priesterschap.

Een wet op Dameskleeding.

Een bericht uit Washington van den 29sten Juni meldt, dat het departement van justitie heeft bevolen dat rokken van vrouwen minstens tot aan de knie moeten reiken.

De bond van kleinhandelaars in confectie protesteert, daar er groote voorraden nog kortere rokken zijn.

Cooperatieve Vereeniging en Nijverheid

maakt bekend aan het publiek in 't algemeen en aan den handel in 't bijzonder dat door de goedkeuring der algemeene vergadering, gehouden den 29 Juli 1920, de volgende leden 't bestuur uitmaken: Eduardo G. Emperator, President; Isidor Winklaar, Secretaris, Johan C. Willems, Nicolas Thielman leden;

En dat de firmanten voortaan zullen zijn: Emmanuel V. Lasten en Eduardo G. Emperator.

Bij afwezigheid van een dezer twee, mag de Heer Ismael Cardoze ook als medefirmant optreden. 3—3

Bekendmaking.

Ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat hij van af den 26n Juli e. k. op de in het 5de district van dit eiland gelegen plantage „St. Patrick" jacht op wilde katten zal maken en dat hij niet aansprakelijk is voor schade, toegebracht aan losloopende dieren op die buitenplaats.

Curaçao, den 22 Juli 1920.

3—3 J. H. de Haseth.

JUBILEE-GAVE.

Ter gelegenheid vrn het zilveren Priesterjubilée van Z.D.H. Mgr. M. G. Vuylsteke, hebben eenige katholieke dames besloten, Z.D.H. in de ruime zaal van San Mateo, op 19 dezer, een huldebetuiging aan te bieden in den vorm van een gala-soirée met een rijk en uitgelezen program van smaak- en kunstvolle voordrachten.

Het plan bestaat, deze voorstelling nogmaals te geven tot weldadige doeleinden.

Wij twijfelen er niet aan, of onze beschaafde maatschappij, die steeds het schoone en edele weet te bewonderen en aan te moedigen, zal genoemde voorstellingen gaarne willen bijwonen, wat door ons ook ten hoogste zal gewaardeerd worden.

De dames en heeren, leden der feestcommissie, hebben bij dezen de eer, het geachte publiek tot bijwoning dezer voorstellingen uit te noodigen.

Ten bekwamen tijde zullen de programmas verkrijgbaar zijn

B. E. v. d. Veen Zeppenfeldt, Voorzitter.

J. H. Sprockel, Secretaris.

Curaçao, Augustus 1920.

---

15 Augustus.

Program der feestelijkheden, op het Zilveren Priesterjubilée van Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke, Vic. Ap. van Curaçao

1. Om 8,45 v. m. plechtig afhalen van Z. D. H., van het klooster van Pietermaai, door den Voorzitter en den Penningmeester der feestcommissie.

2. Om 9 uur Pontificale H. Mis in de St. Annakerk.

Wordt gezongen de Mis: „In honorem St. Caroli Borromæi," voor 4-stemmig mannenkoor, met orkestbegeleiding, van Max Filke, koninkl. muziekdirecteur en domkapelmeester te Breslau.

3. Om 11 uur Receptie in de Bissch. woning. Gedurende de Receptie speelt het orkest van Sta. Rosa.

4. Om 6,30 uur Pontificaal Lof, Sint Annakerk.

5. Om 8 uur muziekuitvoering der militairen aan den Waterkant.

B. v. d. Veen Zeppenfeldt, Voorzitter.

J. H. Sprockel, Secretaris.

DE TOMBOLA

ten bate van het nieuwe Hospitaal

SAN PEDRO DI VERONA

op Aruba

zal plaats hebben

op 14 & 15 Augustus a.s.

en van de

LOTERIJ.

bestaande uit **594** biljetjes à **fl 1,50** en **450** prijzen ter waarde van **fl 700** zal de trekking geschieden

op 20 Augustus.

Biljetjes zijn verkrijgbaar bij

Mejuffr. Th. en M. Moreno,

2—2 Belvedèrestraat, Otrabanda.

OPROEPING.

Zij die in aanmerking wenschen te komen voor de betrekking van tijdelijken agent van politie tweede klasse in deze kolonie, worden uitgenoodigd zich persoonlijk aan de hoofdwacht van politie in de Willemstad alhier, bij den Commissaris van politie aan te melden, gedurende de eerstvolgende acht dagen van 's morgens 8½ tot 9½ uur en 's namiddags van 4 tot 5 uur.

Het aan de betrekking verbonden inkomen bedraagt fl 700 's jaars, waaraan voor 1920 verbonden is een duurtebijslag.

Zij die niet kunnen lezen en schrijven komen niet in aanmerking. Kennis van de Nederlandsche taal strekt tot aanbeveling.

Curaçao, den 4n Augustus 1920.

De Procureur-Generaal,

J. B. GORSIRA.

JARABE DE AMBROZOIN

TOS · BRONQUITIS ASMA · LARINGITIS — JARABE DE — TOS FERINA · TUBERCULOSIS · AFECCIONES RESPIRATORIAS

AMBROZOIN — AMBROZOIN

AMBROZOIN

ALIVIA LA TOS Y LA RESPIRACION DIFICULTOSA. ESTIMULA LA EXPECTORACION, ALIVIA LA INFLAMACION REPRIME LOS SUDORES NOCTURNOS, FORTALECE LA RESPIRACION Y DOMINA EL DESASOSIEGO.

JARABE DE AMBROZOIN

AMERICAN APOTHECARIES COMPANY, New York.

DURANTE LA ESTACION CALUROSA cuando usted, se fatiga fácilmente y le falta energía, se siente abatido, nervioso, irritable y debilitado, tome una cucharadita de SALVITAE en un vaso de agua.

REFRESCA, VIGORIZA, LIMPIA Y PURIFICA.

Salvitae

Estimula el HÍGADO, y los RIÑONES entona la DIGESTIÓN, limpia y purifica el CONDUCTO INTESTINAL, elimina el ÁCIDO ÚRICO, evita la POSTRACIÓN y la LANGUIDEZ.

TONIKEL

ENRIQUECE LA SANGRE Y FORTIFICA LOS NERVIOS DA FUERZA, ENERGÍA Y VITALIDAD A LAS PERSONAS DÉBILES, ANÉMICAS Y NERVIOSAS

PREPARADO EN LOS LABORATORIOS DE LA "SALVITAE"

JARABE de AMBROZOIN

PARA TOS BRONQUITIS TUBERCULOSIS LARINGITIS TOS FERINA LA GRIPPE Y ASMA

PREPARADO EN LOS LABORATORIOS DE LA "SALVITAE"

UN TONICO GENERAL

TONIKEL

Y RECONSTITUYENTE

PARA ANEMIA, CLOROSIS, MALA NUTRICIÓN, TUBERCULOSIS, COREA, AMENORREA, NEURASTENIA, MAL DE BRIGHT Y CONVALECENCIA DE LA GRIPE, DE PULMONÍA Y DE FIEBRE TIFOIDEA.

En Materias de Salud.

En materias de salud la prudencia aconseja no hacer experimentos con medicinas inferiores. Ahora como consecuencia de la guerra cuesta algo más la famosa *Emulsión de Scott*, pero en medicinas lo barato es caro y más vale pagar lo que cuesta el famoso producto del hombre con el bacalao a cuestas, que arriesgar nuestra salud y la de nuestros familiares. 4

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao. Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910

Curaçao, Waterkant, Otrabanda.

MUTUALITEITS-BANK.

AGENTSCHAP VAN CURAÇAO,

door de MUTUALITEITS-BANK te Bucaramanga, Colombia, op dit eiland opgericht.

Maatschappelijk kapitaal $ 500,000 Goud.

Het belast zich met:
a. den aan- en verkoop van wissels;
b, incasseeringen bij opdracht;
c. commissie-handel in 't algemeen;
d. de vertegenwoordiging van buitenlandsche handelshuizen;
e. de ontvangst en afzending van scheepsladingen.

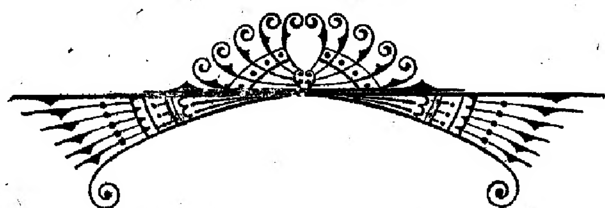
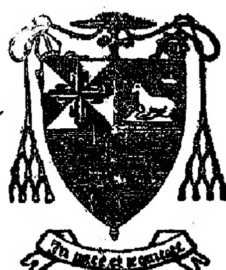
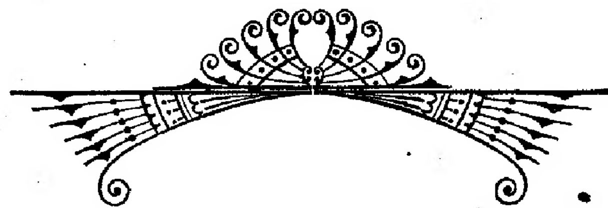
Dit Agentschap, dat correspondenten heeft in de voornaamste steden van het Buitenland, waar er Banken zijn, neemt gelden a deposito in **Guldens, Pndn. Sterling, Peseta's** of **Francs** voor den termijn van niet minder dan een jaar, met voorafgaand advies van eene maand, een jaarlijkschen interest van **8** pOt. toekennend.

Aangezien de directeur van dit Agentschap, de heer J. P. G. Ecker, terzelfdertijd gemachtigde-generaal van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij **Todos Para Todos** en van de Mutualiteits-Hypotheekbank van Bucaramanga, Colombia, is, die elk een kapitaal van **$ 500,000 Goud** heeft, vertegenwoordigt het ook die twee ondernemingen, zich dientengevolge eveneens belastend met de verrichtingen, die ten deele hare voornaamste zaken onderscheidenlijk uitmaken, nl.:
f. de aanneming van verzekeringen op het leven, en
g. den verkoop van effecten.

Curacao, 1 October 1919.

No. 1909 [10] Zaterdag 14 Augustus 1920. 37e Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

AAN ZIJN DOORL. HOOGW. Mgr. M. G. VUYLSTEKE,

Titulair Bisschop van Charadrus, Apostólisch Vicaris van Curaçao,

OP ZIJN ZILVEREN PRIESTERFEEST

1895 — 15 Augustus — 1920.

DE HERDER VAN ZIJN VOLK.

Geeft acht op u zelven en op geheel de kudde, over welke de H. Geest u als bestuurders gesteld heeft om de Kerk Gods te leiden, die Hij zich door zijn bloed verworven heeft.
(Handelingen der Apostelen XX, 28.)

Een kwart eeuw fonkelden de morgenzonnestralen
Rond d' Outerberg in gloed van vurig vlammenrood,
Waar, onder 't offeren van wijn en tarwebrood,
In Uw gezalfde hand Gods Zoon kwam nederdalen

Door 't Consecratiewoord. — In plechtig-vroom herhalen
Van 't Kruisgeheim, waar Christus eens Zijn Bloed vergoot
Voor kostbaar zielenheil, den wreeden marteldood
Van 't vlekloos-reine Lam Ge hernieuwdet telken male.

„Ga, doop en leer" zoo klonk de roepstem. Zonder dralen
Verliet Ge land en maag om, waar de plicht gebood,
Te steunen, sterken, troosten, lenigen den nood
Van volkren, geestlijk arm, die — herderloos — verdwalen.

Delgend de zondeschuld van die in zwakheid falen,
Gaaft Ge aan de ziel het leven terug, dat henenvlood.
Uw Hoogepriesterhand, die rijke genade omsloot,
Mocht 't Christenvolk door Geesteskracht in geloofsmoed stalen.

Gepurperd Kerkvorst, eens zal 't nageslacht verhalen
Uw zegenrijk bestuur; de gaven, die Ge ons boodt:
Uw kerkbouw, schoolstrijd, al, waartoe gaf d' eersten stoot
Zoo vaak Uw vruchtbre geest, prijst het in vele talen.

Op voorbeê van Uw volk moog' Hij U 't loon betalen,
Die wasdom schonk aan 't zaad, dat weelderig ontsproot
Door Uwen stoeren arbeid, in verdiensten groot:
Een onverwelkbre kroon in weidsche Hemelzalen.

H. J. M.

HULDE VAN DE KATH. JEUGD.

In uw jonge levensjaren hoordet Gij des Heeren stem,
Die U riep tot zijn altaren, U verlangde gansch voor Hem.
En vol heil'ge, vuurge liefde gingt U naar het klooster heen,
Deedt uw H. Geloften, leefdet daar voor God alleen.

Wie zal uwe vreugde malen op den driewerf zaal'ge stond,
Toen Gods afgezant U zalfde Priester van het Nieuw Verbond,
Toen de macht U werd geschonken te verand'ren brood en wijn
En de menschenziel in zonden wederom te maken rein.

Op den schoonen dag van heden viert Ge uw Zilveren Priesterfeest.
Vijf en twintig lange jaren zijt Ge uw Meester trouw geweest.
Immer kon Hij op U rekenen, immer was uw liefde sterk.
't Zij als need'rig Missionaris, 't zij als Prins der H. Kerk.

Wij, de lamm'ren uwer kudde, brengen U onz' jubelgroet,
Gaarne boden wij U heden bloemenschatten geurend zoet,
Maar zijn kind'ren zelf geen bloemen? Zijn wij zelf niet 't jeugdig groen?
Stemt onze aanblik U niet blijde, meer dan rozen zouden doen?

Monseigneur, ja wij ook weten, hoe U werkt tot heil van 't kind,
Dat het, in gesticht en scholen, onderwijs, verzorging vindt.
Daarom op uw Zilveren Jubel zingen wij uit volle borst
Monseigneur, Hij moge leven, lang leev' onze Priestervorst.

Zoete Jezus in den hemel, Goddelijke Kindervrind,
Zegen onzen goeden Bisschop, zoo vol liefde voor het kind.
Zegen elke onderneming, die tot doel heeft 't heil der jeugd,
Dat zij moge slagen, bloeien, U ter eer en Hem tot vreugd.

Laat ook uwen zegen dalen over 't volk van Curaçao,
Moog' de Bisschop ondervinden zijn Gehoorzaamheid en Trouw
En als 't hier door Hem bestuurd is in Rechtmatigheid en Vrêe,
Wil dan allen eens vereenen voor Uw troon in de eeuw'ge stêe.

B.

Aan Z. D. H. Mgr. Michael Greg. Vuylsteke,

op Zijn Zilveren Priesterfeest

1895 — 15 Augustus — 1920.

Gezegend Bisschop, die vol dank herdenkt
Het heiligst uur van Wijding en genaden,
God riep U uit tot harden plicht en daden,
Als had Zijn liefste lach U toegewenkt;

De zware velden, door Zijn dauw gedrenkt,
Staan blinkend nu met schoven blond beladen,
Hoe welig zijn de ruim gestrooide zaden
Bevrucht door Hem, die allen wasdom schenkt.

En nu Gij dankbaar roemt, hoe goed God is,
En 't werk bepeinst van Uw gezalfde handen,
De ziel weer zalig van Uw eerste Mis,

Nu zien ook wij als verten opengaan:
Gods Goedheid neme lang nog zeegnend aan
Uw eedlen arbeid en Uw Offeranden!

JOS. VAN WELY, O. P.

Zwolle,
Dominicanenklooster.

OP HET

Zilveren Priesterjubilé

VAN

Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke.

Ten tweede malen binnen een kort tijdsverloop is de Katholieke Missie van Curaçao in blijde feeststemming. Nauwelijks een maand geleden herdachten wij, hoe voor 50 jaar de zonen van St. Dominicus hier hun Apostolischen arbeid begonnen.

Op dezen dag staan wij rond den troon van onzen jubileerenden Bisschop, die het 25jarig feest viert van zijn H. Priesterwijding.

Den 15 Augustus 1895 ontving de jeugdige leviet MICHAEL GREGORIUS VUYLSTEKE in de kloosterkapel te Huisen de wijding van het H. Priesterschap uit de handen van een missiebisschop, van Mgr. ALPH. M. JOOSTEN, Apost. Vicaris van Curaçao, die toen wegens ziekte in het Moederland vertoefde.

Het was de eerste en tevens de laatste maal, dat Mgr. JOOSTEN deze H. Wijding toediende.

Merkwaardig samentreffen!

Heeft deze bisschop toen dien jongen leviet den profetenmantel om de schouderen gehangen?

Nog geen drie lustrums waren verloopen, toen in 1910 dezelfde neomist dien missiebisschop in het bestuur van zijn Vicariaat opvolgde.

Vond de geest van Mgr. JOOSTEN, die in zijn wapenspreuk: *In vinculo pacis* zóózeer tot uitdrukking kwam, ook niet weerklank in het hart van zijn opvolger, die onder zijn bisschoppelijk wapen het devies: *In pace et aequitate* ontrolde, en daarmede in de voetstappen van zijn doorluchtigen voorganger trad?

De tien jaren episcopaat hebben dit vermoeden niet gelogenstraft.

***

Van de 25 jaren van zijn Priesterschap heeft Mgr. Vuijlsteke er 24 in de Missie doorgebracht, waarvan 6 jaar in Porto-Rico.

Den 26 Juli 1896 op St. Annadag, de patrones van de Kathedraal, zette de jeugdige Missionaris hier voet aan wal, verbleef de eerste drie maanden op Pietermaai, daarna een half jaar als kapelaan op Santa Rosa en ontving den 1 Mei 1897 zijn aanstelling tot Pastoor van Santa Cruz op Aruba. Slechts 3 jaar duurden dit Pastoraat. Toch werd er in die korten tijd veel tot stand gebracht.

Want die parochie had een groot gebrek: Zij bestond uit twee zeer verschillende deelen: de eigenlijke parochie *Santa Cruz* met kerk en school en de buurtschap *Sabaneta* op zeer grooten afstand gelegen, zonder eigen kerk, alleen in het bezit van een schooltje met een leeken onderwijzer, dat ternauwernood den naam van school verdiende. Eénmaal per week ging de Pastoor van Sta Cruz daarheen om de H. Mis op te dragen en catechismus-onderricht te geven.

Doch Sabaneta was in die dagen in opkomst en breidde zich van lieverlede uit, zoodat ook die parochianen verdienden beter in de gelegenheid te worden gesteld hun godsdienstplichten na te komen. Doch dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Want het Vicariaat bezat de middelen niet, om ook Sabaneta van een eigen kerk te voorzien.

Doch wat Pastoor Vuylsteke eenmaal in het belang van zijn parochie had vastgesteld, wist hij ook met gepaste middelen ten uitvoer te brengen.

Dit is wel een der voornaamste karaktereigenschappen van den jubilaris, welke naderhand, toen hij aan het hoofd stond van het Vicariaat zoo overheerschend tot uiting zou komen.

De pastoor ging aankloppen bij vermogende familieleden en vrienden in Holland en slaagde zóó naar wensch, dat hij met den bouw kon beginnen en toen hij 1 Mei 1900 op het onverwachts tot pastoor van Saint Martin beroepen werd, stond het kleine kerkje reeds voor een derde gedeelte afgebouwd, en deed het hem leed het werk van zooveel zorgen en zwoegen niet geheel voltooid aan zijn opvolger te kunnen achterlaten.

Ook op Sain Martin ging hem de luister van Gods Huis niet minder ter harte. Het onoogelijk kerkgebouw veranderde inwendig geheel van aanzien. Van den kerk-architect MARGRY te Rotterdam ontving hij het ontwerp en teekeningen voor een passende polychromie der kerk. Doch pastoor Vuylsteke durfde het aan zonder vaklui of technische hulp dit werk eigenhandig uit te voeren, dat ook nu nog een waardig sieraad vormt van dit tempelgebouw.

Den 1 Juli 1903 kwam pastoor Vuylsteke aan het hoofd van de parochie van Pietermaai. Uit dit kort tijdvak stippen wij alleen aan: zijn reis naar Porto-Rico (16 October tot 9 November 1903) in opdracht van zijn Overste tot het voeren van onderhandelingen met Mgr. J. H. BLENK, bisschop van San Juan, welke met een schitterend resultaat bekroond werden en ten gevolge hadden, dat aan de Paters Dominicanen der Hollandsche provincie een nieuw missiegebied op dat eiland werd aangewezen.

Doch de Curaçaosche Missie moest tegelijk drie zijner beste werkkrachten voor deze missie afstaan. De Paters VUYLSTEKE, M. LUYCKX en J. SELBACH vertrokken den 16 Juli 1904 naar Porto-Rico om daar in die uitgestrekte parochie Yauco van 28.000 zielen een nieuw arbeidsveld, dat lang braak had geleden, te gaan ontginnen.

Doch ook verschillende vèr afgelegen buitenparochies behoorden tot Yauco, en ook deze mochten niet van geestelijke hulp verstoken blijven.

Daarom ging Pater Vuylsteke des Zondags naar Guánica, een dier buitenparochies, om daar de H. Mis op te dragen in een huisje, dat niet veel beter was dan een stal. Maar in zijn ijver voor Gods Huis rustte hij niet voor er te Guánica een wel is waar klein doch mooi bedehuisje stond opgericht.

Als vicaris van de P.P. Domínicanen van Porto Rico heeft Pater Vuylsteke den grooten stoot gegeven tot de opening der parochiale scholen door de Zusters Dominicanessen van Brooklyn. Groote moeielijkheden zijn daarbij overwonnen, niet 't minst om de Amerikaansche Bisschoppen te overtuigen, dat Porto Rico door religieuzen in het onderwijs moest geholpen worden. Nog juist vóórdat de Vicaris in het najaar van 1910 als Bisschop naar Curaçao vertrok, had hij het genoegen de eerste school onder leiding der Amerikaansche Dominicanessen in Bayamón te openen.

Nu heeft die school al meer dan 400 kinderen en zijn er intusschen nog twee andere nieuwe scholen opgericht één in Yauco, waar Pater Vuylsteke 5 jaar lang pastoor was, een andere te Isabela.

Hoozeer het werk der Hollandsche Dominicanen door Mgr. J. H. BLENK gewaardeerd werd, blijkt wel hieruit, dat achtervolgens ook nog andere parochies: Bayamon, Isabela, Cataña en Enseñada aan hun zorgen werden toevertrouwd en nu reeds een 18 tal paters daar werkzaam zijn.

Ook nog op een ander gebied maakte Pater Vuylsteke in dien tijd zich nuttig en verdienstelijk. Toen hij in 1909 tijdens zijn verlof in Holland de gure wintermaanden in Italië doorbracht, besteedde hij zijn vrijen tijd meteen om twee werken uit het Italiaansch in het Hollandsch over te brengen, waarvan de opbrengst ten voordeele kwam van de missie van Porto Rico.

Was het dus wonder, dat bij den dood van Mgr. J. A. VAN BAARS in 1910, de aandacht van de Kerkelijk Overheid op dezen verdienstelijk missionaris getrokken werd?

Den 10 Juni 1910 benoemde Z.H. Paus Pius X pater M. G. VUYLSTEKE tot Apostolisch Vicaris van Curaçao. Den 29 September daaraanvolgende ontving de gekozene uit de handen van Mgr. JONES in de Kathedraal van San Juan (Porto-Rico) de bisschoppelijke wijding.

Den 17 October kwam de nieuwe Apost. Vicaris hier op Curaçao aan.

Van dat tijdstip af dagteekent de machtige onvermoeide werkzaamheid van onzen Bisschop voor het welzijn van zijn Vicariaat.

Het moge overdreven en aanmatigend zijn, doch wie het met *cum grano salis* opvat, zal het ons vergeven en er geen misduiding in zien, wanneer wij dit Schriftuurwoord: *Etrenovabis faciem terrae—En gij zult het aanschijn der aarde vernieuwen.* (Ps. CIII. 30.) op het bestuur van het Vicariaat onder dezen bisschop toepassen.

Of is niet het aanschijn van dit missiegebied, het uiterlijk aanzien van nagenoeg alle parochies der Curaçaosche missie in die tien jaren bijna geheel veranderd?

Maar weinig parochies zijn er, die in die verandering niet gedeeld hebben.

Hier was het een kerk, dáár een school of woonhuis voor Zusters of Fraters, dat uit den grond verrees en als bouwwerk een sieraad was en als factor voor opvoeding, beschaving, zedelijkheid en godsdienstzin een krachtig hulpmiddel werd in deze centrums van bevolking.

Men staat verbaasd over de vele bouwwerken, die in zulk een korte spanne tijds hier in de missie zijn tot stand gebracht.

Nog onlangs bij het gouden jubilé der missie hebben wij een lijst in ons blad opgenomen van alle kerken, scholen en stichtingen in die 50 jaren tot stand gekomen. De laatste 10 jaren alleen reeds nemen daarbij een eereplaats in.

Vraag niet, welk een hoofdbrekens, hoeveel slapelooze nachten, hoeveel zorgen, hoeveel correspondentie, hoeveel reizen in Holland en Amerika, hoeveel vermoeienis dat alles gekost heeft.

Waar het Vicariaat zelf onmogelijk over zooveel fondsen kon beschikken om die bouwwerken tot stand te brengen, toog Mgr. Vuylsteke er zelf op uit en nam den bedelstaf ter hand en reisde in 1913 geheel Holland af en ging einde September 1914 naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en trok daar van het eene diocees naar het andere, van stad tot stad, van parochie tot parochie en beklom den preekstoel soms tot 6 á 7 maal op één Zondag om de liefdadigheid der Amerikaansche katholieken voor hun arme broeders in het geloof hier in Curaçao in te roepen. Mgr Vuylsteke heeft in die dagen een grootaantal vrienden voor onze missie verworven, die ook nu nog bij voortduring blijken geven van offervaardigheid, zooals het Roomsch Geloof alleen die kent.

Niet alleen voor de R. K. Missie, doch ook voor de kolonie zelf was dat winste. Kapitalen, veel grooter dan men vermoedt, zijn in die jaren hier binnengevloeid, en hier aan werkloonen en materialen uitgegeven en verwerkt en ten bate van de kolonie en hare bevolking aangewend.

Er is hier in sommige jaren door het Vicariaat meer verbouwd, er zijn grootere werken tot stand gekomen dan door het Departement van Openbare Werken onzer Kolonie. En wie bv. de nieuwe Kerk en school op San Mathéo, het St. Thomas-College, alle hier op Otrabanda gelegen, gezien heeft, wie de beide fratershuizen en scholen op Aruba en Bonaire, en de nieuwe kerken van de Noord en de Playa op Aruba al is het uit de verte aanschouwd heeft, zou kunnen ontkennen, dat die gebouwen monumenten zijn, ook werkelijk sieraden tevens voor de omgeving, waarop onze Kolonie trotsch mag zijn, en die tot in lengte van dagen den roem zullen verkondigen van den bisschop, die ze tot stand bracht.

In al die jaren van zijn bisschoppelijk bestuur heeft MGR. VUYLSTEKE kalm en rustig voortgewerkt, zich zelf steeds bescheiden op den achtergrond gehouden, doch alleen zijn daden doen spreken.

Daarom moge de hoogvereerde Jubilaris, aan wien wij deze regelen gewijd hebben, het ons niet euvel duiden, dat wij bij deze gelegenheid de perken der bescheidenheid overschreden, om Hem op dezen dag onze diep gevoelde hulde en waardeering te brengen voor dat grootsche werk, in die jaren zóó onbaatzuchtig, altijd opgewekt, met verwaarloozing van eigen gezondheid, eigen rust, eigen belang voor het zielenheil, voor de beschaving en de welvaart van zijn kudde verricht.

Onze vurigste gelukwenschen vergezellen die hulde, opdat Zijn leven nog vele jaren voor de Missie van Curaçao moge gespaard blijven. AD MULTOS ANNOS!

Anglikaansche Bisschoppen.

Het is niet moeielijk den twijfel op te lossen en het antwoord te vinden voor de ritualisten in de Kerk van Engeland en in de Episcopale Kerk van Amerika (beide Protestant), die voor hare priesters priesterlijke macht opeischen, o. a. de ontzagwekkende macht om het Heilig Misisoffer op te dragen.

Dit antwoord wordt gevonden in den tekst van den kroningseed van den Koning van Engeland, die luidt, dat de *„Protestantsche Godsdienst* (in Engeland) *bij de wet is bevestigd".* Bij de *staats*wet wel te verstaan.

De kwestie is dus, dat de Godsdienst van het koninkrijk van Engeland een Protestantsche Godsdienst is, en dat die Godsdienst bij een staatswet is bevestigd, vastgesteld, opgericht, of hoe *„estableshed"* dan ook moet verstaan worden, en dat die Godsdienst niet is overgeleverd van een *vroegere bestaande stichting*.

Wanneer men dit onomstootbare feit in aanmerking neemt, moet de tegenwoordige strijd tusschen verschillende bisschoppen van de Engelsche Kerk (Protestantsche, wel te verstaan) wel koren op den molen zijn van de zoogenaamden *Low-Church* of wel dat gedeelte van de Engelsche Kerk, dat van de Heilige Mis niets wil weten.

De vroegere bisschop DIGGLE van Carlisle was een vooraanstaande figuur in dien strijd. Zijn tegenwoordigheid in een Presbyteriaansche kapel (dit zijn Protestanten in Engeland, die geen bisschoppen erkennen) in Carlisle bij het bezoek van President Wilson aan die kapel, waar zijn voorouders God vereerd hadden, joeg veel stof op in de kerkelijke kringen.

Dr. DIGGLE was door en door Protestant en wilde niets weten van de macht der priesters om het Misoffer op te dragen of vergiffenis van zonden te schenken in het Sacrament der Biecht. Hij zwoer bij de Wet der lands, die bepaalt dat de Kerk van Engeland bij de Wet opgericht, een Protestantsche Kerk is, een Kerk door Hendrik VIII en Koningin Elisabeth in de plaats geschoven van de Katholieke Kerk, die toen al sedert duizend jaar in Engeland bestaan had. Hij geloofde niet aan de theorie der takken (Roomsche tak, Grieksche tak. Engelsche tak, samen *de Katholieke Kerk).* Voor hem waren Anglikanen niets meer dan Anglikanen, Grieken niets meer dan Grieken, zoo goed als de Roomschen, Roomschen zijn, en de Lutherschen Luthersch.

Daar hij een rechtschapen en eerlijk man was, vertrouwde hij, dat al diegenen Christenen zijn, die uit welk beginsel ook, hun zaligheid trachten te bewerken.

Hij achtte het niet in strijd met zijn beginselen, (zijn Protestantsche beginselen *„bij de wet vastgesteld",)* om op vriendschappelijken voet te leven met Presbyterianen en Methodisten, die echter die beginselen niet aanvaarden. Zijn standpunt was logisch. Zijn mede-bisschoppen daarentegen, die vasthielden, en nog vasthouden aan het ritueel en de praktijken der Katholieke Kerk, en aan de Zeven Sacramenten, schijnen in het oog van den Roomsch-Katholiek twee aan elkaar tegenovergestelde meeningen te willen volgen, in twee richtingen te gaan, niet *op* de scheidingsmuur te zitten, maar aan alle beide kanten.

Bisschop INGRAM (Protestant) van London staat uitdagend, om zoo te spreken, aan den anderen kant. Voor hem beteekend de wijding *priesterlijke* wijding, een wijding, die de macht geeft het Misoffer op te dragen, absolutie te geven, en wat hem, als Protestantsch bisschop betreft, anderen tot priester te wijden.

Verder komt Bisschop Henson (Protestant) van Hereford, die hetzelfde recht heeft om te leeraren, en andere bischoppelijke bedieningen uit te oefenen, maar daarentegen den Bijbel als het Woord Gods ronduit verwerpt, terwijl hij de geschiedenis van Bethlehem, en de geboorte van Christus niets anders dan een mooie poëtische legende noemt.

Hier waren drie bisschoppen van *dezelfde* Kerk, die *terzelfder tijd* leefden, *dezelfde* macht hadden, en die alle drie *geheel tegenstrijdige* leerstellingen onderwezen. Hier is een Kerk, een leerende Kerk, *ecclesia docens*, die zich uitgeeft voor de Kerk door Christus gesticht om alle volken de *waarheid* te leeren, doch tegenstrijdigheden duldt, die elkaar vernietigen.

Zonder het te willen, wees Bisschop DIGGLE in een van zijn laatste artikelen op de gevolgen van het Protestantsche beginsel van privaat oordeel of privatte uitleg der H. Schrift door aan te dringen op de noodzakelijkheid van een wettig gewijde geestelijkheid: „Iedere Kerk moet uitleggers hebben van haar beginselen en leerstellingen en die moeten met gezag bekleed zijn; zoo niet, dan zal het private oordeel dwaasheden begaan en algeheele verwarring zal als een zondvloed binnenstroomen."

De kwestie is, wie was de wettige uitlegger van de Kerk van Engeland? Bisschop DIGGLE, Protestant in merg en been, die ontkende, dat er ooit een priesterschap in de Christelijke Kerk geweest was; Bisschop INGRAM, die vasthield aan de macht der priesters en het Heilig Missoffer op te dragen, en geloofde in de waarachtige tegenwoordigheid van Christus in het Heilig Sacrament des Altaars; of Bisschop HENSON, die de H. Schrift tot een gewoon geschiedboek verlaagde, en Christus tot een volmaakt mensch, niets meer?

Dat het privaat oordeel tot dwaasheden voerde, wist Bisschop DIGGLE al uit eigen ondervinding.

De verschillende Protestantsche secten, die het priesterschap ontkennen, en volhouden, dat Christus nooit priesters in zijn Kerk gewild heeft, kunnen de aanwezigheid van een priesterschap in de eerste Kerk niet verklaren. Tot op den tijd van Luther was er geen Kerk, die zich Christelijk noemde, of ze bezat priesters. Was de Kerk dan in dwaling 1500 jaar lang op zoo'n belangrijk punt? Christus beloofde zijn Apostelen, dat de Heilige Geest met de Kerk zou zijn tot het einde der tijden, om haar te leiden en alle waarheid te leeren. Hoe kunnen zij die belofte in overeenstemming brengen met 15 eeuwen van dwaling, als priesters en altaren niet tot de Kerk van Christus behooren? Of wel de Heilige Geest heeft de Kerk niet geleid gedurende die 15 eeuwen, of wel Luther heeft de Kerk van Christus verlaten om een nieuwe Kerk te stichten. Als de Kerk gedurende al die eeuwen gedwaald heeft, wie zal dan durven beweren, dat de Kerk van Luther niet dwaalt?

Een Nuntiatuur te Berlijn.

Met volle recht heeft mgr. Pacelli, de apostolische Nuntius bij de Duitsche regeering te Berlijn, ter gelegenheid van de overhandiging zijner geloofsbrieven aan president Ebert, het vestigen van wederzijdsche diplomatieke betrekkingen tusschen Duitschland en de H. Stoel, een historische gebeurtenis genoemd.

De Duitsche hoofdstad heeft nimmer een Nuntius gekend en het Duitsche Rijk, dat in 1871 door Bismarck gegrondvest werd, was nooit als zoodanig bij het Vaticaan vertegenwoordigd,

Wel onderhield Pruisen — behalve dan in de jaren van den Kulturkampf — diplomatieke betrekkingen met den Paus, maar zonder dat een Nuntiatuur te Berlijn gevestigd werd. Dit laatste was wel het geval met München, de hoofdstad van het in overgroote meerderheid katholieke

Beieren, dat zijnerzijds door een legatie te Rome vertegenwoordigd was. Deze betrekkingen tusschen Beieren en den H. Stoel zijn blijven bestaan. Maar nu is ook het Duitsche Rijk als geheel in rechtstreeksch en geregeld diplomatiek verkeer getreden met den Paus, en op het groote belang daarvan werd niet slechts door den Nuntius, maar ook door den President der Republiek met nadruk gewezen.

De woorden, waarmede de socialistische Duitsche rijkspresident Ebert den eersten apostolischen Nuntius bij de Duitsche republiek, Mgr. Pacelli verwelkomde, zijn van meer dan gewone beteekenis.

Zulke waardeerende woorden ten opzichte van de beteekenis van het hoofd der Katholieke Kerk zijn uit den mond van een socialist zelden vernomen.

Mgr. Pacelli, eerste Pauselijke Nuntius te Berlijn, had in een korte toespraak de aandacht gevestigd op de groote historische beteekenis van het feit, dat een apostolische Nuntius te Berlijn kon gevestigd worden.

Hij beschouwde dit feit tevens als een plechtige erkenning van de weldadige en onpartijdige actie van den H. Vader, die, tijdens den oorlog voorstander van een rechtvaardigen vrede, ook thans niet ophoudt, steeds bereidvaardig de door den rampzaligen oorlog aangerichte ellende te lenigen en de verzoening der volken na te streven, steunend bij zijn actie op den grondslag der waarheid en der gerechtigheid.

„De Opperherder der Kerk, zoo ging de Nuntius voort, heeft mij tot hooge taak gesteld, met de bevoegde autoriteiten de betrekkingen tusschen Kerk en Staat in Duitschland opnieuw te regelen, overeenkomstig de nieuwe toestanden welke zijn ontstaan:

Bij deze zending van heropbouw en vrede, die mijn verheven souverein aan mijn zwakke krachten toevertrouwde, heb ik het volle vertrouwen, dat ik op de krachtdadige hulp der rijksregeering zal kunnen steunen.

Wat mij betreft, ik zal al mijn krachten aanwenden, om de betrekkingen tusschen den H. Stoel en Duitschland te dienen en hechter te maken in de overtuiging, dat op die wijze, terwijl de religieuze belangen der katholieke bevolking behartigd worden, ook het welzijn van den staat krachtig bevorderd wordt."

Op deze toespraak van Mgr. Pacelli antwoordde de rijkspresident Ebert met de volgende woorden:

„Ik dank u van harte voor uw vriendelijke woorden. Het is mij een buitengewone voldoening als eersten bij de rijksregeering geaccrediteerd gezant den Pauselijken Nuntius te kunnen begroeten, door wiens zending *de lang gewenschte rechtsstreeksche diplomatieke betrekkingen tusschen den Pauselijken Stoel en de Duitsche regeering* tot stand gekomen zijn.

Evenals Uw Excellentie zie ook ik in de oprichting van het Duitsche gezantschap bij den Pauselijken Stoel en de apostolische nuntiatuur te Berlijn een *gebeurtenis van vèr-strekkende beteekenis.*

Een bijzondere vreugde is het mij, dat de keuze van uw verheven souverein juist op Uw Excellentie gevallen is, die gedurende uw succesvollen arbeid een zoo grondige kennis en zoo verstandige beoordeeling van de Duitsche toestanden getoond hebt. Met u denk ik aan de gewichtige taak om de verhouding tusschen Kerk en Staat in Duitschland opnieuw te regelen. Dat zal geschieden op den grondslag van de grondwet der Duitsche republiek, welke volkomen gewetensvrijheid waarborgt.

De rijksregeering is zich bewust, dat hier een oplossing moet nagestreefd worden, welke de *rechtvaardige belangen van beide partijen blijvend* bevredigt. Gij moogt van de *hoogste tegemoetkoming van Duitsche zijde* reeds te voren verzekerd zijn.

Daarnaast ligt voor ons een taak van den hoogsten ernst. De betrekkingen tusschen de volken moeten *in den geest van vrede en vertrouwen* hersteld worden. *Duitschland is besloten, hieraan met alle krachten mede te werken.* Wil deze zaak van wereldbeteekenis vervuld worden, dan moeten *alle volken de gedachte van naastenliefde en verzoening bij zich trachten te verwezenlijken, waarvan Z. H. de Paus steeds de onvermoeide verkondiger geweest is. Ik denk daarbij aan Zijn vaderlijke aansporing tot den vrede onder de volken, Zijn nooitrustende actie voor de krijgsgevangenen en de hongerende kinderen, Zijn door heiligen ernst gedragen encyclick over het herstel van den geschonden vrede. Door deze door daadwerkelijke menschenliefde geïnspireerde activiteit heeft Z. H. de Paus zich den dank der geheele wereld verword.*

Bij de aanvaarding uwer geloofsbrieven heet ik Uwe Excellentie, namens de regeering, hartelijk welkom te Berlijn als eersten apostolischen Nuntius in de Duitsche republiek."

Deze hulde, door een sociaal-democratisch hoofd aan den H. Vader gebracht, zegt *Het Ctrum*, is geen ijdel woordenspel of een zinledige formule. Zij beantwoordt aan de werkelijkheid. En zij kan tevens dienen als bewijs, dat ook van een zijde, die zoo vèr afstaat van de katholieke Kerk, de waarde erkend wordt, welke in het onderhouden van vriendschappelijke en diplomatieke relaties met den H. Stoel voor een land gelegen is. Ten onzent werd daarop enkele jaren geleden gewezen door den liberalen minister Cort van der Linden. Te Berlijn is het een socialistische Rijkspresident, die, onomwonden te verstaan geeft, dat de Paus juist die gedachte propageert welker verwezenlijking voor de natiën van zoo dringende urgentie en noodzakelijkheid is. En intusschen maakt ook Frankrijk zich gereed de te kwader ure afgebroken betrekkingen met den H. Stoel weder aan te knoopen, ten spijt van het verzet eener kortzichtige kleingeestige anti-clericale oppositie.

De groote rol van het Pausdom valt door niemand meer te loochenen, of in twijfel te trekken. Benedictus XV verschijnt in dezen aan politieke en sociale gebeurtenissen zoo geweldigen tijd als een providentiëel man, geroepen om den weg naar vrede en verzoening te wijzen niet alleen, maar dien ook te effenen.

Veertig jaren geleden zag Bismarck, de „ijzeren" kanselier, die geruimen tijd kerkvervolger was geweest, die oppermachtig was in Duitschland en gevreesd daarbuiten, zich gedwongen naar Canossa te gaan. Hij zocht toenadering tot den Paus en hij schaamde er zich niet voor, juist daardoor toonde een groot staatsman te zijn. Die toenadering tot Rome wordt thans allerwege nagestreefd. En te midden van de verbijstering, verwijdering en nog altijd wild oplaaiende hartstochten, door oorlog en revolutie ontketend, doet de algemeene nood duidelijker dan ooit beseffen, hoezeer de wereld behoefte heeft aan een hooge zedelijke macht, die de stormen kan doen bedaren, het wederzijdsch vertrouwen tusschen de volken en in den boezem der volken herstellen, de beschaafde Maatschappij teughouden van den ondergang. Het is dat besef, die intuïtieve wijsheid, waarvan wij de teekenen zien in de toenadering tot den H. Stoel. Ook niet-katholieken erkennen thans in den Souverein van het Vaticaan den redder, die uitkomst kan geven in den druk dezer tijden.

Ingezonden.

Aruba in den Kol. Raad.

De Arubianen die het niet weten, kunnen zich vergewissen uit de behandelingen van den Kol: Raad van *het geestdriftig optreden* van het Lid ZEPPENFELDT in de vergaderingen van dezen Raad in het belang van Aruba.

Zulke notabele belangstelling is van groote beteekenis voor Aruba en moet ten zeerste gewaardeerd worden door de Arubianen.

De heer Zeppenfeldt is volkomen op de hoogte van de plaatselijke toestanden van Aruba en weet evengoed als de ingezetenen zelf, hetgeen Aruba onafwijsbaar noodig heeft en kan verder ook alles aanwijzen wat strekken kan tot zijn economische verbetering.

Een woord van oprechten dank aan den heer Zeppenfeldt alsook a. d. Heer ELLIS, die eveneens blijken van bijzondere belangstelling voor Aruba gegeven heeft, en een beleefd en vertrouwelijk verzoek aan deze geachte Leden van den Raad om in het vervolg steeds wanneer het er op aan komt hun invloed in den Raad ook ten bate aan Aruba te laten gelden.

Dankzeggend, Hoogachtend,
Een opmerker van Aruba

Correspondentie.

Wegens plaatsgebrek moeten wij nog een ander stuk van Aruba voor ons volgend nummer bewaren.

Berichten uit de Kolonie.

De Congregatie van Schijndel.

Gelijk wij reeds in ons vorig nummer mededeelden, zijn 14 dagen geleden hier 7 zusters aagekomen van een nieuwe congregatie (van Schijndel), om zich mede aan het onderwijs te komen wijden, en die zich ook binnen eenigen tijd met de verzorging en opvoeding van verwaarloosde meisjes zullen belasten. Na gedurende 8 dagen de gasten te zijn geweest van de Eerw Zusters in het Martinus Gesticht, hebben zij deze week Maandag hun nieuwe stichting betrokken.

Bij aankomst te Santa Rosa, vonden zij bij den ingang van het Kerkplein een groote menschenmenigte, een groep bruidjes en het muziekkorps der weesjongens in afwachting. Voorafgegaan door het kruis en eenige vaandels trok de stoet allereerst naar de kerk, waar Mgr. Vuylsteke een hartelijk woord tot hen richtten om het welkom toe te roepen en aan de Congregatie van Schijndel zijn dank te betuigen voor de willendheid waarmede zij aan zijn verzoek gehoor had verleend. Mgr. wenschte de Zusters een zegenrijken arbeid in haar nieuwe onderneming. Nadat de zegen met het Allerheiligste gegeven was, begeleidde Mgr en eenige paters en Mère Alexia en Sr. Bathilde de zusters naar haar nieuw verblijf.

Welkom.

Met de SS. „*Philadelphia*" kwam hier vorige week de ZeerEerw Pater Dominicaan, GILL, van de Amerikaansche Ordesprovincie, die in de parochies der Bovenwindsche Eilanden de oefeningen van de Missie geleid heeft en nu bij het Priesterjubilée van onzen Vicaris Apostolicus hoopt tegenwoordig te zijn.

Goede Reis.

Miet SS. „*Crijnssen*," die dezer dagen hier weer van Colon verwacht wordt, gaat de Zeer Eerw. Pater L. VAN HEGELSOM, pastoor van de St. Annakerk, met een jaar verlof naar Nederland, na ruim 13 jaar onafgebroken in de missie werkzaam te zijn geweest. Onder zijn geleide vertrekt tevens de jongeling LOUIS KRAANWINKEL oud-leerling van het St. Thomas-College, die nu aan het St. Dominicus-College te Nijmegen zijn voorbereidende studies gaat beginnen voor het H. Priesterschap.

Draadloos Station.

Eindelijk na een paar jaar wachtens zijn met het SS. *Prins Frederik Hendrik* de toestellen voor het Draadloos Station van St. Martin hier aangekomen.

Met de vorige *Estelle* is de opzichter van de Gouvernement de heer VAN 'T SAS reeds daarheen vertrokken om het gebouw op te stellen, waarin de toestellen zullen worden ondergebracht. Binnen een paar maanden dus hoopen wij meer in directe verbinding te komen met onze Bovenwindsche eilanden hetgeen vooral voor 't Gouvernement van veel belang en van groot practisch nut zal zijn.

Programa Zondagavond in de Kiosk-Waterkant-Otrabanda. 1. Kroningsmarsch. G. Meyerbeer. 2. Le Poëte et le Peysan Ouverture F. von Suppé. 3. Gold und Silber Walzer F. Léhar. 4. Lucie de Lammermoor Fantaisie G. Donizetti. 5. Paraphrase o. h. Kerstlied „Stille Nacht, Heilige nacht" R. Boskaljon. 6. Fantaisie sur Elixir de Amor G. Donizetti. 7. La Borinqueña Danza F. Astol. 8. Semper Fidelis Marsch J. P. Sousa.

Vuurtoren-Aruba.

Reeds van een jaar vóór den oorlog staat de mooie nieuw gebouwde vuurtoren van de Noord-West punt van Aruba te wachten op zijn lantaarn en de scheepvaart op een veilige betrouwbare wegwijzer bij donker weer.

De oorlog was de schuld dat die lantaarn niet kon worden afgeleverd. Doch nu eindelijk is hij aangekomen. Met de „Prins Frederik Hendrik" is de lantaarn met toebehooren in 19 kisten verpakt aangekomen, en reeds Maandagavond met de „Frieda" naar Aruba doorgezonden. Nu is het te hopen, dat er ook een deskundige is, die in staat is die lantaarn ter plaatse op te stellen en te doen functioneeren.

Cuba-Aruba.

Met de *Beatriz*, een nieuwe Arubiaansche schoener, is op Aruba aangekomen de Heer Rodriguez, agent van inmigratie op Cuba, met 206 teruggekeerde werklieden, die gelukkig ook heelveel greenbacks meebrachten.

Ook de *Amadeo* bracht 70 werklieden van daar terug; die veel geld hebben overgespaard. Ook wordt binnenkort nog de *Chaparra* van Cuba met een groot aantal werklieden op Aruba terugverwacht. Als er nu maar spoedig overvloedigen regen valt, kunnen die mannetjes direct nuttig werk doen met hun akkers te beplanten. De middelen ontbreken hun ni zeker niet.

— Ook op Aruba zijn de mazelen onder de schoolkinderen uitbroken.

Regen.

Na een paar iets meer dan smoorheete dagen heeft het eindelijk in den nacht van Maandag op Dinsdag van 3 tot 6 uur flink geregend en niet alleen in de stad, doch zooals wij vernamen ook in de buitendistricten. Het weer blijft broeiend heet. Het is te hoopen, dat er spoedig nog meer zulke gezegende buitjes vallen.

Kamer van Koophandel.

Van den Secretaris van de K. v. K. ontvingen wij in dank het „Jaarverslag over 1919." Zoowel het verslag over de verrichtingen der Kamer als over den Economischen Toestand van het eiland Curaçao in 1919 is werkelijk interessant en verdient ten volle de aandacht van allen die in onzen handel belangstellen.

Het keurig opgestelde Verslag bewijst tevens, dat onze KAMER VAN KOOPHANDEL een uitmuntende keus deed toen het een jaar geleden den Heer G. J. FERGUSON als secretaris aanstelde.

Officieele berichten.

Aan den derden kommies tweede klasse Joseph La Cruz is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De heer R. J. Beaujon is eervol ontheven van de betrekkingen van havenmeester en loods, tevens quarantaine-loods aan de Paardenbaai op Aruba, alsmede van de functien van hypotheekbewaarder op dat eiland, en benoemd tot hulploods op Curaçao.

De kommies 2e klasse op Aruba G. de Windt is tevens belast met de functien van loods aan de Paardenbaai aldaar, en de heer F. de P. Croes met de functien van hypotheekbewaarder op dat eiland.

Aan den agent van politie 2e klasse J. Th. Blom is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den R. K. Geestelijke van den 2n rang alhier G. A. van Hegelsom is tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den hoofdagent van politie alhier P. Mackay is wegens tienjarigen onafgebroken dienst in de kolonie een jaar verlof verleend.

Aan den tweeden kommies tweede klasse M. J. Penso is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Bekendmaking.

De ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat het gedeelte van het Fort Amsterdam gelegen tusschen het Gouvernements--Secretariegebouw en het Postkantoor alhier tot en met de zoogenaamde Sortiepoort, vanaf den 16n. dezer, tot nadere aankondiging, voor het verkeer met rij- en voertuigen gesloten zal zijn.

Curaçao, den 11n. Aug. 1920.

De Procureur--generaal,
J. B. GORSIRA.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Juli 1920 aandeden met vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
	Inhoud in M³.			Inhoud in M³.		
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Julii.	84	25 123	22,569	45	327 669	204,730
Vorige maand	534	110 597	101,074	271	1,702.439	1 053 212
Totaal.	681	135,720	123.643	316	2,030,108	1.257,942

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

PROGRAMA.

De las Veladas que se verificarán el 19 y 22 del pte mes en el

SALON SAN MATEO.

Números.

1ro Música por la bien dirigida orquesta del Sr. JACOBO PALM.
2do Ofrecimiento de la Velada por la Srta. JOSEFINA MEAÑO.
3ro „Prière de Carmen" por G. BIZET ..... cantada por la Srta CECILE HELFRICH.
4to

FABIOLA.

Drama en cuatro actos.

Personajes.

Fabiola, noble romana	Srta.	SARA VILLALOBOS
Inés, su prima	„	LUISA OSORIO.
Syra, esclava oriental cristiana	„	BLANCA ARAUJO
Afra, esclava mora	„	MARIA ARAUJO.
Omyra, esclava griega	„	BERTA BADARACCO.
Lydia, esclava de Inés	„	JOSEFINA OSORIO.
Un Angel	„	VIOLETA DE POOL.

Actos.

I. Noble romana y virgen cristiana.
II. Pérfidos planes y generosos sacrificios.
III. Luz y combate.
IV. Inmolación y corona.

Cuadro final.

Por un grupo de niñas y Srtas.

Intermedio.

5to Música.

6to „Coro de Pescadoras" caracterizado.

Por las Srtas: A. v. d. V. Zeppenfeldt, C. Yepes, B. Badaracco, M. y B. Araujo, J. y L. Osorio, S. Villalobos, Violeta De Pool y C. J. Rincón.

— El Salon se abre a las 7½; la funcion empezará a las 8 en punto.

Precio del billete fl 1,50.

De venta donde las Damas i Caballeros de la Comision de fiesta.

15 Augustus.

Program der feestelijkheden, op het Zilveren Priesterjubilée van Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke, Vic. Ap. van Curaçao

1. Om 8,45 v m. plechtig afhalen van Z D. H., avn het klooster van Pietermaai, door den Voorzitter en den Penningmeester der feestcommissie.

2. Om 9 uur Pontificale H. Mis in de St. Annakerk.

Wordt gezongen de Mis: „In honorem St. Caroli Borromæi," voor 4-stemmig mannenkoor, met orkestbegeleiding, van Max Filke, koninkl. muziekdirecteur en domkapelmeester te Breslau.

3. Om 11 uur Receptie in de Bissch. woning. Gedurende de Receptie speelt het orkest van Sta. Rosa.

4. Om 4½ uur Hulde van de Roomsche schooljeugd aan Z. D. Hoogwaardigheid.

5. Om 6,30 uur Pontificaal Lof, Sint Annakerk.

6. Om 8 uur muziekuitvoering der militairen aan den Waterkant.

B. v. d. Veen Zeppenfeldt, Voorzitter.
J. H. Sprockel, Secretaris.

Zeilvaart.

Gedurende de maand Juni 1920.

Binnengekomen VAN		*Uitgezeild* NAAR	
Aruba	17	Aruba	16
Barahona	1	Barbados	[illegible]
Barbados	2	Bluefields	[illegible]
Bonaire	33	Bonaire	39
Bovenw. eilanden	2	Bov Eilanden	1
Colombia	1	Colombia	1
Cuba	1	Guadaloupe	1
Guanta	2	Fort de France	2
Jacksonville	1	La Guaira	3
La Vela de Coro	7	La Vela de Coro	4
Maracaibo	6	Maracaibo	9
Mobile	1	Mobile	1
Pto Cabello	5	Pto Cabello	2
Pto Rico	1	Pto Sucre	2
San Juan	2		
St Thomas	1		
New Port News	1		
totaal	84	totaal	84

VERLOOFD.

P. W. Schaffels

EN

Maria Steendam

Eenige kennisgeving.

Curaçao, 8 Aug. 1920.

LANDBOUWKUNDIGE DIENST.

Ondergeteekende maakt bekend, dat vanwege het Gouvernement eene hoeveelheid plantzaad van Curaçaosche Kleine Mais, oogst 1920, zal verkrijgbaar worden gesteld ad *vijf en zeventig cents per kilogram.*

Men gelieve aan het BUREAU VOOR VOEDSELVOORZIENING, alhier vóór 21 Aug. e. k. op te geven, welke hoeveelheid wordt verlangd.

De. Landbouwkundige,
G. B. DUSSEL.

MUTUALITEITS-BANK.

AGENTSCHAP VAN CURAÇAO,

door de MUTUALITEITS-BANK te Bucaramanga, Colombia, op dit eiland opgericht.

Maatschappelijk kapitaal $ 500,000 Goud.

Het belast zich met:
a. den aan- en verkoop van wissels;
b. incasseeringen bij opdracht;
c. commissie-handel in 't algemeen;
d. de vertegenwoordiging van buitenlandsche handels huizen;
e. de ontvangst en afzending van scheepsladingen.

Dit Agentschap, dat correspondenten heeft in de voornaamste steden van het Buitenland. waar er Banken zijn, neemt gelden a deposito in **Guldens, Pndn. Sterling, Peseta's** of **Francs** voor den termijn van niet minder dan een jaar, met voorafgaand advies van eene maand, een jaarlijkschen interest van **8** pCt toekennend.

Aangezien de directeur van dit Agentschap, de heer J. P. G. ECKER, terzelfdertijd gemachtigde-generaal van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij **Todos Para Todos** en van de Mutualiteits-Hypotheekbank van Bucaramanga, Colombia, is, die elk een kapitaal van **$ 500,000 Goud** heeft, vertegenwoordigt het ook die twee ondernemingen, zich dientengevolge eveneens belastend met de verrichtingen, die ten deele hare voornaamste zaken onderscheidenlijk uitmaken, nl.:
f. de aanneming van verzekeringen op het leven, en
g. den verkoop van effecten.

Curaçao, 1 October 1919.

JUBILEE-GAVE.

Ter gelegenheid van het zilveren Priesterjubilée van Z D.H. Mgr. M. G. Vuylsteke, hebben eenige katholieke dames besloten, Z.D.H in de ruime zaal van San Mateo, op 9 dezer, een huldebetuiging aan te bieden in den vorm van een gala-soirée met een rijk en uitgelezen program van smaak- en kunstvolle voordrachten.

Het plan bestaat deze voorstelling nogmaals te geven tot weldadige doeleinden.

Wij twijfelen er niet aan, of onze beschaafde maatschappij, die steeds het schoone en edele weet te bewonderen en aan te moedigen, zal genoemde voorstellingen gaarne willen bijwonen, wat door ons ook ten hoogste zal gewaardeerd worden.

De dames en heeren leden der feestcommissie, hebben bij dezen de eer, het geachte publiek in kennis te stellen van bovengenoemd plan

Prijs voor de kaartjes is fl 1,50.

Verkrijgbaar bij de Dames en Heeren der Feestcommissie.

B E v. d. Veen Zeppenfeldt Voorzitter.
J. H. Sprockel, Secretaris.

Curaçao, Augustus 1920.